

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE**

Marko Ogrizek

Mentor: doc. dr. Damijan Guštin

FALKLANDSKA VOJNA

Diplomsko delo

Ljubljana, 2005

Kazalo

1. UVOD	3
2. METODOLOŠKO-HIPOTETIČNI OKVIR NALOGE	5
2.1 Opredelitev predmeta preučevanja	5
2.2 Cilji preučevanja	5
2.3 Hipoteze	6
2.4 Uporabljena metodologija	6
2.5 Kratice	6
2.6 Opredelitev temeljnih pojmov	7
3. OSNOVNE ZNAČILNOSTI FALKLANDOV	10
3.1 Pomen otočja	11
4. ZGODOVINSKO OZADJE	12
4.1 Argentina leta 1981	14
4.2 Velika Britanija leta 1981	14
5. ARGENTINSKA INVAZIJA	15
5.1 Prevara in presenečenje pri Južni Georgiji	15
5.2 Bitka za Gryvitken	16
5.3 Glavna invazija na Stanley - operacija Rosario	17
5.4 Diplomatska dejavnost	19
5.5 Britanski odgovor, ustanovitev operativne skupine	21
5.5.1 Poveljevanje in nadzor operativne skupine	22
5.6 Argentinske priprave	26
6. SPOPAD	29
6.1 Izbira mesta pristanka	29
6.2 Ponovno zavzetje South Georgie	31
6.3 Pomorski in zračni napadi na Stanley	34
6.4 Potopitev ladij Belgrano in Sheffield	35
6.5 Izkrcaje na San Carlosu	39
6.6 Falkland Sound (ožina) in potopitev HMS Ardent	42
6.7 Zračne operacije – Hermes in Invincible	43
6.8 Napad na Goose Green in Darwin	44
6.9 Prodor iz San Carlosa	46
6.10 Katastrofa britanskih sil pri Fitzroyu	48
7. ZAKLJUČNI SPOPADI	49
7.1 Priprave na napad	49
7.2 Bitka za Stanley	50
7.2.1 Mount Longdon	50
7.2.2 Mount Harriet	52
7.2.3 Two Sisters	53
7.2.4 Druge operacije	54
7.3 Zaključni boji	55
7.3.1 Wireless Ridge	55
7.3.2 Tumbledown	55
7.4 Stanley pade – poraz generala Menendeza	56
8. Zaključek	58

8.1 Preverjanje hipotez	60
8.1.2 Hipoteza 1	60
8.1.3 Hipoteza 2	60
8.1.4 Hipoteza 3	61
8.1.5 Hipoteza 4	61
9. VIRI	63
9.1 Monografije in članki	63
9.2 Slovarji, enciklopedije in leksikoni	65
9.3 Internet	66
Kronologija dogodkov	67

1. UVOD

Lastništvo nad Falklandskimi otoki, kot jih imenujejo Britanci, oziroma Malvini, kot jih imenujejo Argentinci, je bilo mnogo let jabolko spora med obema državama. Zaradi njihove lege so bili Argentinci mnenja, da pripadajo njim, saj so od Velike Britanije oddaljeni več kot 12.900 kilometrov, od Argentine pa samo 644 kilometrov. Spor med državama so poskušali rešiti z bilateralnimi pogovori in v okviru OZN, vendar so bila ta prizadevanja neuspešna.

V Argentini je prevladovalo mnenje, da je treba otoke osvojiti z vojaško intervencijo. Že leta 1978 so imeli pripravljen načrt Goa, po katerem naj bi se bliskovito izkrcali na otokih, izselili vse britansko prebivalstvo in nanje naselili argentinske naseljence. Načrta niso uresničili zaradi strahu pred britanskimi podmornicami.

Za Argentino je bilo leto 1981 prelomno. Prvič se je zgodilo, da ameriški politiki, ki so prihajali na obisk, niso spraševali o kršitvah človekovih pravic. Država se je štela za vodjo protikomunističnega gibanja v Južni Ameriki in za zaveznico najmočnejše države na svetu, ZDA. Konec leta 1981 je prišlo do zamenjave v vojaški hunti. Oblast je ob podpori Jorga Anaya prevzel general Leopoldo Galtieri.

Takoj po prevzemu oblasti je Galtieri ponovno oživil načrt za zavzetje Malvinov. Operacija naj bi temeljila na presenečenju, izvedena naj bi bila z maloštevilnimi silami, predvsem pa naj bi se končala brez žrtev.

Argentinci so tako 3. aprila 1982 zavzeli Falklandsko otočje. Argentinska oblast ni pričakovala, da se bosta britanska javnost in politika tako burno odzvali.

Spomladi leta 1982 je iz Velike Britanije krenila največja pomorska operativna skupina po koncu druge svetovne vojne. To je bila ena najbolj tveganih vojaških operacij v zgodovini vojn. Operativna skupina je delovala samo 1287 kilometrov od Antarktike in skoraj 12.900 kilometrov od domačih baz. Britanci so vedeli, da je razmerje v letalih 4:1 v korist Argentine in da so argentinski piloti med najboljšimi na svetu. Kraljeva mornarica se je morala zanesti na raketne sisteme, ki v vojni še sploh niso bili preizkušeni. Mnogi častniki so bili mnenja, da v zraku ne bodo zmogli doseči

prevlade nad Argentinci. Poveljnik operativne skupine je vedel, da se bo v primeru, da uspe Argentincem onеспosobiti letalonosilke ter kakšno večjo transportno ladjo, ekspedicija britanskih sil neslavno končala, to pa bi za Britance pomenilo še večjo izgubo moči v mednarodni skupnosti in Britanija bi tudi dokončno izgubila status velesile. Falklandska vojna je bila doslej zadnja kolonialna vojna Velike Britanije.

Še beseda o naslovu. Čeprav obstaja legitimna dilema ali se dogodki na Falklandih označujejo kot »vojna« ali bi bil pravilnejši izraz »spopad«, sem se odločil za prvega. Razlog za to tiči predvsem v dejstvu, da je izraz »falklandska vojna« mednarodno razširjen in uradno priznan izraz, ki sem mu sledil tudi sam.

2. METODOLOŠKO-HIPOTETIČNI OKVIR NALOGE

2.1 Opredelitev predmeta preučevanja

Predmet preučevanja v diplomskem delu je falklandska vojna, ki je potekala od 18. marca do 22. julija.1982. Kronološko gledano sem preučeval vse dogodke, ki so se odvijali od začetka do konca vojne in so bili pomembni za dokončen poraz argentinskih sil.

Analiziral sem vojaške dejavnike, ki so vplivali na potek bojev. S pomočjo te analize sem skušal najti vzroke za zmago britanske vojske.

2.2 Cilji preučevanja

Cilj preučevanja je analizirati potek bojev, ugotoviti prednosti in pomanjkljivosti argentinske in britanske vojske ter ugotoviti, kako so le-te vplivale na izid bojev.

Najprej predstavljam osnovne značilnosti otočja. V tem delu so opisane lega, geografske značilnosti, značilnosti prebivalstva ter gospodarstva na otočju. To poglavje je pomembno, ker nam predstavi razmere, v katerih so se bojevali Argentinci in Britanci.

V nadaljevanju razlagam zgodovinsko ozadje spora. Gre za opis zgodovine otočja in razmer v Veliki Britaniji in Argentini, ki so vladale tik pred začetkom spopadov. To poglavje je pomembno zato, ker nam daje odgovor na vprašanje, zakaj je prišlo do vojne.

Peto poglavje opisuje argentinsko okupacijo in britanski odgovor na te dogodke, prav tako vojaške zmogljivosti obeh držav. Predstavljene so tudi diplomatske dejavnosti za miroljubno rešitev spora in rast podpore Veliki Britaniji v mednarodni politiki.

Nadaljevanje naloge je namenjeno glavnim bitkam med nasprotnikoma in argentinski kapitulaciji. To poglavje je pomembno zaradi tega, ker dokazuje, da sta v spopadu izurjenost sil in bojna morala bolj pomembni od količine sil in sredstev.

Sledi opis zaključne bitke in kapitulacije argentinskih sil.

Zaključek je namenjen posledicam spopada, obenem pa v njem potrjujem oziroma zavračam hipoteze.

2.3 Hipoteze

H1: Zmaga je pomenila obstanek vladajoče elite Argentine na oblasti.

H2: Britanska vojska ne bi mogla zmagati brez ameriške pomoči.

H3: Bogati, vojaška in diplomatska tradicija sta se izkazali kot odločilna dejavnika, ki sta pripomogli k zmagi Britancev

H4: Britanske enote so bile bolj izurjene in so imele boljšo bojno moralo kot argentinske enote.

2.4 Uporabljena metodologija

Ugotovitve v diplomskem delu temeljijo na analizi sekundarnih virov.

Pri preučevanju so bile uporabljene naslednje metode:

- analizo vsebine virov, ki sem jo uporabil pri opisovanju dogodkov na Falklandih,
- deskriptivno metodo, s pomočjo katere sem definiral temeljne pojme, ki so potrebni za lažje razumevanje naloge,
- primerjalno metodo, ki sem jo uporabil, ko sem po različnih dejavnikih primerjal britansko in argentinsko vojsko.

2.5 Kratice

BAS – British Antarctic Survey; Britanska organizacija za raziskovanje Antarktike;

HMS – Her/His Majesty's Ship; Ladja Njen(gov)ega Veličanstva; naziv ladij vojne mornarice Združenega kraljestva;

SBS – Special Boat Squadron; posebna enota vojske Združenega kraljestva;

SAS – Special Air Service (Regiment); posebna enota vojske Združenega kraljestva.

2.6 Opredelitev temeljnih pojmov

VOJNA - vsestranski, močan in množičen spopad držav, vojaško političnih zvez ali različnih družbenih sil znotraj države; v spopadu se organizirano in množično uporablja oboroženo nasilje in izvaja oborožen boj za doseganje političnih, ekonomskih in vojaških ciljev družbenih razredov, držav ali narodov; vključuje tudi druge oblike boja (polit., ekon., psihol., moralni idr.); to vodi v totalni spopad. Delitev vojne je mogoča na podlagi različnih meril. Glede na družbenopolitično bistvo in pomen delimo vojne na pravične in nepravične, po obsegu na svetovne in lokalne, glede na uporabljena sredstva pa na jedrske in konvencionalne, hladne, psihološke, specialne, omejene idr. Po mednarodnem pravu je vojna lahko napadalna ali obrambna. Pravila mednarodnega vojnega prava vojno omejujejo. Z listino OZN je napadalna vojna prepovedana, ker je po mednarodnem pravu zločin. Žrtvam agresije dovoljuje vse ukrepe za individualno in kolektivno obrambo pred agresorjem. (Vojni leksikon (1981): 598).

OPERACIJA kot bojna dejavnost označuje celoto vzporednih (istočasnih) in zaporednih delovanj, ki se izvajajo koordinirano, organizirano in po enotni zamisli ter načrtu na enotnem prostoru (teritoriju ali/ in akvatoriju) ter v določenem časovnem obdobju. Namen izvedbe operacij je doseči operativne in strateške cilje. Rezultati operacije vplivajo v večji meri na potek vojne, včasih pa celo na vojno v celoti (Vojna enciklopedija (6): 388)

TAKTIKA je teorija in praksa priprav in izvajanja bojov in borb na kopnem, morju in v zraku. Taktika išče najprimernejše kombinacije borb (v okviru boja), s čimer uresničuje cilje, ki jih postavlja operatika (Lubi(2002): 5).

KAPITULACIJA (lat.) - po vojnem pravu je to sporazum, podpisan med pooblaščenimi predstavniki oboroženih sil strani, ki sodelujejo v boju, o prenehanju bojevanja pod osnovnim pogojem, da poražena stran položi orožje. Takšni sporazumi ponavadi vsebujejo tudi druge pogoje (predajo vojakov, orožja, materiala, idr.). Razlikuje se od vdaje, ki pomeni dejansko predajanje orožja (Vojni leksikon (1981): 210).

INVAZIJA v vojaškem pogledu in terminologiji označuje vdor in prodor oboroženih sil ene ali več držav na ozemlje druge države (Vojna enciklopedija (3): 622).

POMORSKODESANTNA OPERACIJA je kombinirana napadalna operacija pomorskih, mornariško desantnih, letalskih, raketnih in kopenskih sil z morja in iz zraka proti obalam in otokom, ki jih brani in nadzira nasprotnik, zaradi zavzetja in vzpostavitve mostišča (Vojna enciklopedija (1): 134).

OPERATIVNA SKUPINA je začasna združena sestava v kopenski vojski, vojni mornarici in vojnemu letalstvu. Vključuje nekaj brigad, do dve ali več divizij in korpusov. Ustanovljena je z namenom, da izvrši nalogo na posebni operacijski smeri (Vojna enciklopedija (6): 408).

ESKADRILIJA (SKVADRON) je osnovna taktična enota letalstva; enorodne sestave. Lahko je lovsko-bombniška, lovska, bombniška, transportna, helikopterska. Vse naštete eskadrilje so navadno sestavljene iz poveljniškega dela, 2-4 oddelkov (vodov, sekcij) in zračno-tehnične enote za vzdrževanje letal. Navadno je neposredno podrejena tudi letalski brigadi ali korpusu (Vojni leksikon (1981): 44). Običajno je primerljiva s kopensko enoto velikosti bataljona.

BOJNA MORALA v vojski je zavest o potrebi in nujnosti borbe, kot tudi sposobnost in moralno-politična pripravljenost vojske (ljudstva, prebivalstva, državljanov), da izvršujejo svoje naloge, še posebno vojne. Morala v vojni je še posebno močno izražena skozi globoko prepričanje ljudi v pravičnost ciljev, za katere se borijo, in odločnosti, da tudi v največji nevarnosti in težavah izsilijo zmago. Ni je ,mogoče konkretno izmeriti, ker je vedno rezultat odnosov med več dejavniki, ki jo opredeljujejo. Vojne izkušnje jo postavljajo med najpomembnejše razloge za uspeh v boju. Kvalitete vojaka, kot so strokovnost, vojne izkušnje, fizična moč, ipd., ne morejo nadomestiti pomanjkanja volje in elana za boj in odločnosti, da se izbojuje zmaga. Na drugi strani pa lahko visoka bojna morala v veliki meri nadomesti določene nekvalitete, pomanjkljivosti enot ali vojske v celoti, do določene stopnje pa tudi materialno-tehnično in številčno podrejenost (Vojna enciklopedija (5): 578).

FREGATA je spremljevalna ladja za konvoje (spremljevalni rušilec) za zaščito pred nadvodnimi in podvodnimi ter zračnimi napadi in ladja za podporo silam na kopnem ali desantnim enotam mornariške pehote. (Vojni leksikon (1981):138).

RUŠILEC je hitra bojna ladja z ok. 6500 t, nekdanj namenjena za obrambo pred torpedovkami; oborožena z lahkim artilerijskim orožjem; moderni rušilci so opremljeni predvsem z raketami; zdaj so rušilci namenjeni zlasti za boj proti podmornicam, zračno obrambo, izvidništvo in spremljanje konvojev.(Veliki splošni leksikon (1997): 3712).

KRIŽARKA je hitra vojna ladja s tankim oklepom, oborožena z orožjem srednjega kalibra, z velikim akcijskim radijem, namenjena za izvidništvo okrog ladjevja, za varovanje konvojev, trgovskih ladij, za spremstvo letalonosilk. Zdaj poznamo posamezne tipe križark, kot so raketne, oklepne in bojne križarke. (Vojni leksikon (1981): 243).

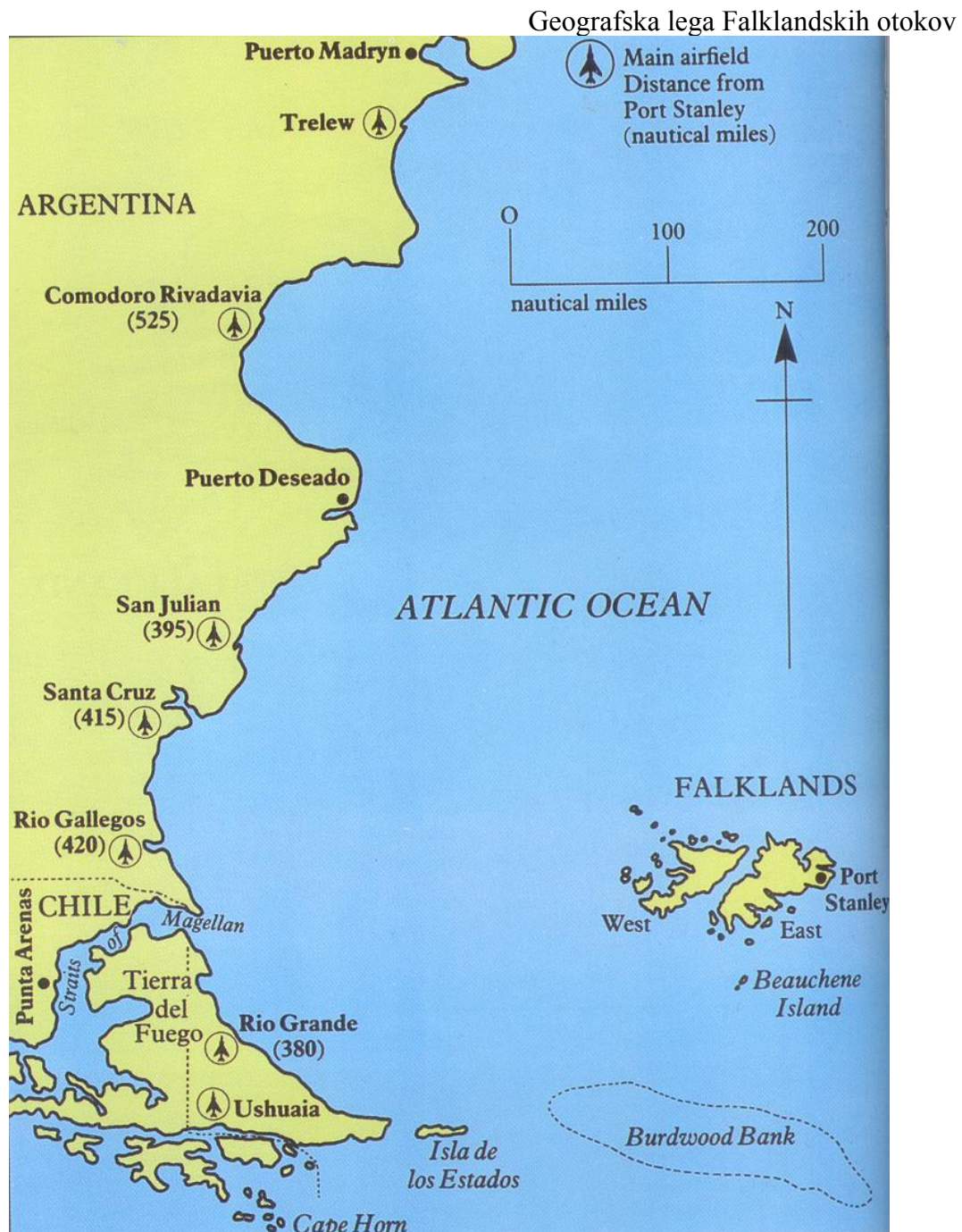
BATALJON je vojaška enota, ki ima v svojem sestavu od tri do pet čet ali baterij; poveljuje ji podpolkovnik, poveljniki čet, ki so podrejeni bataljonskemu poveljniku pa so navadno stotniki ali majorji. (Vojni leksikon (1981): 51).

BRIGADA je združena taktična enota rodov kopenske vojske. V njenem sestavu so dva do pet bataljonov, enote za podporo, poveljevanje in zvezo, inženirstvo in zaledno oskrbo. Usposobljena je za bojno delovanje v vse razmerah samostojno ali v sestavu divizije. Glede na sestavo in opremo je lahko pehotna, gorska, alpska, padalska, artilerijska, oklepna, mehanizirana, partizanska, brigada mornariške pehote itd. V mnogih armadah je to najmanjša enota za samostojno bojevanje. Vodi je polkovnik ali brigadir. (Vojni leksikon (1981): 72).

ČETA je osnovna taktična enota nekaterih rodov kopenske vojske in zalednih služb. V svojem sestavu ima tri ali več vodov in je lahko samostojna ali v sestavi bataljona. Glede na sestavo, namen in orožje ter opremo je četa lahko pehotna, tankovska, izvidniška, inženirska, padalska itd. Poveljuje ji četni poveljnik, ki je po činu stotnik ali major, če je četa samostojna. (Vojni leksikon (1981): 153).

3. OSNOVNE ZNAČILNOSTI FALKLANDOV

Falklandi so edina večja otoška skupina v Južnem Atlantiku in ležijo 556 kilometrov vzhodno od Magellanove ožine. Falklandski skupaj z več kot 100 manjšimi otoki obsegajo 12.713 kvadratnih kilometrov površine. (Atlas svjeta (1963):158)

(Oakley(2002): 10)

Falklandi so neplodni otoki brez dreves, najvišja točka je gora Usborne na Vzhodnem Falklandu. Podnebje je hladno, vlažno in pogosto vetrovno. Mesečne temperature

nihajo med 9,4 stopinjami Celzija januarja v poletnem obdobju in 2,2 stopinjama Celzija julija v zimskem obdobju. Pri štetju leta 1980 je na otokih živel 1813 ljudi, od katerih jih je več kot 1000 bivalo v Stanleyu na vzhodni obali Vzhodnega Falklanda, ki je tudi glavno in edino mesto v naselbini. Drugi živijo zunaj, v zaselkih brez cestnih povezav, nekaj pa jih ima pristajalno stezo. Na otoku je manj kot 32 kilometrov z motornimi vozili prevoznih cest. Otoki nimajo industrije. Večina prebivalcev je bila angleške narodnosti in se ukvarja z rejo 600,000 ovac. Leta 1980 so z izvozom volne v Britanijo zaslužili skupno 2.8 milijona funtov, uvozili pa so živilsko blago, stavbni les in stroje, v skupni vrednosti 2 milijona funtov. Pod politično pristojnostjo guvernerja Falklandskih otokov spadata še Južna Georgia in South Sandwich Islands.

Južna Georgia leži jugovzhodno od Falklandov in je od njih oddaljena 1448 kilometrov. 160 kilometrov dolg otok je gorat in pokrit z ledeniki. Na okoli 2334 kvadratnih kilometrov velikem območju so klimatski pogoji skoraj antarktični in do sedaj je njegova edina redna populacija 20 članov britanske Antarktike, ki je postavljena pri King Edwardu blizu stare kitolovske postaje pri Grytvikenu.

South Sandwich Islands ležijo 563 kilometrov jugovzhodno od Južne Georgie. Gre za nenaseljene ognjeniške otoke, ki ležijo v celoti v antarktičnem podnebju. (<http://www.naval-history.net/F11falklands.htm>)

3.1 Pomen otočja

Na prvi pogled je otočje gospodarsko nepomembno, vendar pa ima dolgoročno zelo velik strateški pomen, saj si Velika Britanija in Argentina lastita dele Antarktike. To je območje, ki bo mogoče sčasoma postalo zadnje neizkoriščeno nahajališče nafte in mineralov. (Dillon (1989): 73)

Pogodba o Antarktiki iz leta 1961 je za trideset let prestavila pogajanja o Antarktiki in Britanija je obdržala nadzor nad Falklandskimi otoki. Britanija se je bala, da bi s predajo oblasti nad Falklandih, izgubila premoč pri prihodnjih pogajanjih o Britanskem antarktičnem ozemlju. (Middlebrook (1987): 22-24)

4. ZGODOVINSKO OZADJE

Prvi dokazi o odkritju teh nenaseljenih območij izvirajo iz zapiskov Italijana Ameriga Vespuccija iz leta 1502 in odprave pomorščaka Ferdinanda Magellana iz leta 1520. Leta 1592 so otoke zagledali Britanci pod poveljstvom kapitana Johna Davisa, prvič pa so se leta 1690 izkrcali na severni obali pod poveljstvom kapitana Johna Stronga, ki je otoke poimenoval Falklandi po prvem lordu admiralitete, Falklandu. (www.naval-history.net/F13history.htm)

Leta 1713 so evropske velesile na utrechtskem kongresu Španiji dodelili pravico do nadaljevanja oblasti na njenih tradicionalnih ozemljih v Ameriki, vključno s priobalnimi otoki. Toda v tistem obdobju so Francozi iz St. Maloja že raziskovali otoke, ki so jih poimenovali Les Iles Malouines, kasneje pa so jih Španci preimenovali v Islas Malvinas.

Ob vrnitvi s potovanja okoli sveta leta 1740 je admiral lord Anson zagovarjal trditev, da bi morali Britanci kolonizirati Falklande in jih spremeniti v pomorsko oporišče zaradi njihove strateške lege v bližini rta Horn.

Prva francoska naselbina je bila ustanovljena leta 1764 pri pristanišču Louis v Berkeley Soundu pod Antoinem DeBougainvillom, ki je ustanovil naselbino v imenu kralja Francije. Ta poteza je izzvala veliko jeze njene zaveznice Španije.

Naslednje leto je angleški kapitan John Byron pristal z namenom, da bi raziskal severno obalo. Odpravil se je na obalo otoka Saunders na Zahodnih Falklandih, preden pa je odplul, je zahteval lastništvo nad otoki. Leta 1766 mu je sledil kapitan John McBride, da bi na otoku ustanovil stalno naselbino. Leta 1766 je po pogajanjih Francija prodala svojo naselbino Španiji. Španija je formalno prevzela nadzor nad francosko naselbino leta 1767 in Port Louis preimenovala v Puerto Soledad. Angleži na Zahodnem Falklandu in Španci na Vzhodnem Falklandu so živeli v sožitju do leta 1769. (<http://www.falklands-malvinas.com/martinez.htm>)

Naslednje leto se je po ukazih iz Buenos Airesa pet španskih ladij s 1400 možmi izkrcalo in prisililo majhno britansko pomorsko garnizijo pri Port Egmontu, da je odšla, to dejanje pa je skoraj privedlo do vojne med obema državama.

Do zgodnjega 19. stoletja so Falklandi ostali španska kolonija. Po razglasitvi neodvisnosti od Španije leta 1816 si je Argentina začela lastiti prejšnja kolonialna španska ozemlja in leta 1820 je tja poslala fregato, da prevzame nadzor nad Falklandi. Argentinci so ustanovili manjšo naselbino na Vzhodnem Falklandu in jo poimenovali Puerto Soledad. (Hoffman (1984) :42-66).

Leta 1831 so Argentinci obtožili ameriške mornarje krivolova in aretiranega ameriškega kapitana poslali v Buenos Aires na sojenje. Kot odgovor na to dejanje je ameriška vojna ladja Lexington priplula pred Puerto Soledad, uničila utrdbe, aretirala nekaj ljudi, in preden je odplula proč, razglasila otok za osvobojen. To dejanje je pripeljalo do hudega spora med državama zaradi vzvišenega obnašanja obeh vpletenih strani.

Medtem ko so argentinske sile poskušale zagotoviti red, sta vojni ladji kraljevske mornarice Clio in Tyne pod poveljstvom kapitana Onslowa v prvi polovici leta 1833 pripluli na otočje in prisilile Argentinec k odhodu.

Argentinske oblasti so protestirale, vendar je britanska vlada trdila, da izhajajo vse pravice do lastništva nad otoki že iz leta 1770, ko so bila pogajanja s Španijo. Britanija je postopoma začela naseljevati otoke in leta 1842 uradno razglasila kolonialno administracijo nad otoki. Glavno mesto Stanley je bilo ustanovljeno leta 1845.

Britanija je vladala otokom miroljubno in ob začetku resnih pogajanj o prihodnosti otočja, ki so se začela leta 1965, je večina prebivalcev izrazila željo po nadaljevanju britanske oblasti na otočju. Argentina se seveda ni hotela odpovedati po njihovem mnenju zgodovinski pravici do lastništva nad otoki. To trditev so dokazovali z dejstvi, da so otoki v bližini Argentine in da pripadajo dediščini, ki so si jo pridobili z izboritvijo neodvisnosti od Španije. Ta trditev je imela veliki emocionalni pomen za prebivalstvo Argentine in je bila del zgodovinskega pouka v javnih šolah. Britanci pa so zagovarjali tezo, da suverenost otokov temelji na željah otočanov, ki so javno izražali svojo pripadnost Britanski kroni.

Po daljšem obdobju argentinskega lobiranja je v letu 1965 Organizacija združenih narodov sprejela resolucijo 2065, ugotavljajoč, da so Falklandi kolonialna težava in pozvala obe državi, da najdeta miroljubno rešitev za ta problem. Britanija se je najprej prikazala kot prožna sogovornica, pripravljena na kompromise glede vprašanja suverenosti, in se je leta 1971 z Argentinci strinjala za nadaljevanje gospodarskega razvoja in podpore, kljub temu pa sta obe strani stali trdno za svojimi stališči, Argentinci so bili pripravljene sprejeti samo polno suverenost .

Leta 1976 je Argentina postavila znanstveno bazo na Južnem otoku Thule v South Sandwich Islands. In leta 1982 so bile njihove sile pripravljene za pristanek na Južni Georgiji in na invazijo na Falklande. (Anderson (2002): 12).

4.1 Argentina leta 1981

Argentina je bila leta 1981 v veliki gospodarski in politični krizi. Državi je vladala vojaška hunta pod vodstvom generala Leopolda Galtierija, ki je vodil državo kot diktator. (Gavshon in Rice (1984):6)

Delež nezaposlenih se je iz leta 1978, ko je znašal 2,2%, leta 1981 povečal na 14%. Plače so padale, inflacijska stopnja je bila več kot 100 odstotna. Hunta je izvajala hudo represijo nad domačimi političnimi oporečniki. V desetih letih njene vladavine je bilo mučenih in ubitih več kot 15.000 prebivalcev Argentine. (Middlebrook(1987): 34-45).

Galtieri je potreboval akcijo, zunanji konflikt, ki bi združil prebivalstvo in mu omogočil nadaljevanje vladavine v državi. Falklandi ali Malvini, ob katerih so vsi prebivalci zrasli v prepričanju, da so njihovo ozemlje, so bili prva izbira.

(http://www.argentina-rree.com/documentos/culture_escude.htm)

Galtieri je verjel, da bi z osvojitvijo otokov narodna evforija pripeljala do združitve opozicije in hunte, izboljšala bi se podoba vojske, on sam pa bi bil za vedno zapisan v zgodovino kot heroj Argentine. (Beck (1988): 61-81).

4.2 Velika Britanija leta 1981

Leta 1981 je v Veliki Britaniji vladala konzervativna stranka pod vodstvom Margaret Thatcher. Zaradi velike gospodarske krize je prišlo leta 1981 do najhujših nemirov v

zadnjih 150 letih. Nezaposlenih je bilo več kot tri milijone delavcev. (Anderson (2002): 90).

Vlada je želela sanirati zastarelo industrijo z rigoroznim odpuščanjem delavcev in odpravljanjem državnih subvencij. Sindikati so nasprotovali novim zakonom, ki so občutno omejevali njihovo delovanje. Privatizirali so državna podjetja, zmanjševali državni proračun za socialno politiko, izobraževanje in varstvo okolja. Poleg tega so leta 1980 sprejeli moratorij na vse vojaške pogodbe. Goriva je bilo tako malo, da vojaške ladje tudi po več mesecev niso izplule iz pristanišč. S pomočjo teh ukrepov jim je uspelo britansko industrijo narediti spet konkurenčno.

(<http://www.time.com/time/time100/leaders/profile/thatcher2.html>)

5. ARGENTINSKA INVAZIJA

5.1 Prevara in presenečenje pri Južni Georgiji

Na Južni Georgiji, skupini otokov vzhodno od Falklandov, so Britanci leta 1965 opustili kitolovsko postajo. Argentinski poslovnež Constantino Davidoff je leta 1981 podpisal pogodbo s škotsko družbo Kristjan Salvesen za očiščenje ostankov kitolova na otoku.

S podpisom pogodbe in strinjanjem britanske ambasade v Buenos Airesu je Davidoff najel floto Bahia Buen Suceso, da je prevažala delavce na Južno Georgio. Čeprav ni dokazov, se predvideva, da je argentinska vlada načrtovala dogodke, ki so sledili, saj je bil nelegalen vstop argentinske ladje povod za invazijo. Ladja je priplula na otok v petek 19. marca in začela dela brez opravljenih formalnosti, kot je prijava na otoški magistrat. Ladjo je opazil opazovalni poveljnik Britanske organizacije za raziskovanje Antarktike (BAS) pri točki King Edward poleg Grytvikena.

Ko je ekipa britanskega Antarktičnega ogleda v petek 19. marca, stopila v stik z Bahia Buen Suceso, so delavci na otoku izobesili argentinsko zastavo. Ekipa Britanskega Antarktičnega ogleda je o incidentu takoj obvestila guvernerja Hunta v Stanleyju 900 milj stran, ki je izdal ukaz, da morajo Argentinci pridobiti soglasje Britancev, kar pa so oni zavrnil. Sledilo je dvodnevno zatišje. V nedeljo 21. marca so se začela skoraj dvotedenska diplomatska prizadevanja za rešitev krize.

(<http://www.naval-history.net/F14sgeorgia.htm>)

Naslednji dan je bila iz Stanleya poslana vojna ladja HMS Endurance s 22 kraljevimi marinci na krovu, da bi vrnila delavce v Argentino. Endurance je priplula 23. marca in izkrcala kraljeve marince. (Watson in Dunn (1984):135-139).

Ko so potekala pogajanja med Londonom in Buenos Airesom, Endurance ni poskušala odstraniti Argentincev. Medtem pa so Argentinci že ukazali ledolomilcu Bahia Paraiso, da pripluje in zavaruje rojake. V četrtek 25. marca so Argentinci prispeli v Leith. Približno 100 marincev je zagotovilo zaščito Argentincem in v naslednjih dneh s pomočjo helikopterja alouette nadzorovalo aktivnosti Endurance. (Fowler (1982): 8)

Skoraj teden dni kasneje, v sredo 31. marca je ob argentinski grožnji invazije HMS Endurance izkrcala težko oborožen oddelek kraljevih marincev, da pripravijo obrambo. Kasneje pa se je neopazno mimo Bahie Paraiso izmuznila iz zaliva Cumberland in se obrnila proti Stanleyu.

Dva dni kasneje je Endurance ob novici, da je Stanley kapituliral, spremenila smer. V tem času je fregata Guerrico odplula iz Argentine, da bi se pridružila Bahiji Paraiso (Anderson (2002): 16).

5.2 Bitka za Gryvitken

V soboto 3. aprila sta ladji Guerrico in Bahia Paraiso pod poveljstvom kapitana Trombeta in z marinci na krovu prispeli v Gryvitken. Po radiju so argentinski vojaki poklicali magistrat, ki je predal oblast poročniku Millsu in zahtevali predajo, kar pa so Britanci zavrnil. Sredi dneva so v izvidovanje poslali helikopter alouette, sledil mu je transportni helikopter puma, ki je izkrcal prvih dvajset vojakov pri točki King Edward.

Ko se je transportni helikopter drugič odpravil z Bahie Paraiso, je bil zadet z lahkim orožjem, pri tem pa sta bila ubita dva marinca. Preveč poškodovan, da bi pristal, je odletel na drugo stran točke King Edwardsa, kjer se je zrušil. Lažje je bil zadet tudi helikopter alouette, vendar je nadaljeval s prevozom marincev v okolico baze. (Fowler (1982): 9)

V tem času je Guerrico priplula z namenom, da bi ščitila izkrcanje. Začela je streljati na britanske položaje, Britanci pa so odgovarjali z orožjem manjšega kalibra in jo tudi večkrat zadeli. Zato se je obrnila in odplula na razdaljo, kjer je bila varna pred britanskimi izstrelki. Tam je uporabila svoje 100 mm topove proti Britancem, medtem pa so se argentinski marinci premikali proti kitolovski postaji v Grytvikenu, ki so jo tudi obkolili. Obkoljeni Britanci z dvema ranjenima so se kljub čvrsti obrambi vdali.

Vseh dvaindvajset marincev in trinajst civilistov iz Grytvikena je bilo zaprtih. Endurance je prišla prepozno, da bi lahko posegla v boj. Zaradi prevelike razdalje od zaliva Cumberland do Grytvikena je posadka lahko samo opazovala Argentinec na položajih.

Argentinska prevara je zelo presenetila Britance in omogočila nadaljnjo invazijo na Stanley. Najbolj pomembno pa je bilo to, da so onesposobili polovico britanskih sil na Falklandih in onemogočili delovanje njihovi edini bojni ladji na tem območju. (Anderson (2002):16).

5.3 Glavna invazija na Stanley - operacija Rosario

Medtem ko so Britanci protestirali zaradi argentinskega izkrcanja v Južni Georgiji, je Argentina 26. marca poslala dve fregati na pot proti Falklandom, poleg tega pa se je tudi mnogo drugih vojaških ladij udeležilo vojaških vaj z urugvajsko mornarico.

V sredo 31. marca so britanski obveščevalci spoznali, da je argentinsko izkrcanje neizbežno, guverner Hunt je bil opozorjen in je naslednje popoldne prebivalstvu po radiu javil, da v petek 2. aprila pričakujejo invazijo. (English (1983):5).

Obramba Stanleya je bila predana v roke majhni falklandski garniziji, ki je štela samo 70 kraljevih marincev. Predvidevali so, da bo glavno izkrcanje pri letališču, ki mu bo sledil napad na pristanišče v Stanleyu. Britanci so razporedili svojih 70 mož na položaje okoli ceste, ki vodi v Stanley, v okolico poveljstva in vladne hiše. V zgodnjih petkovih urah so bili vsi na svojih položajih, le majhna skupina Forrest je bila v Port Williamu, kjer je s pomočjo radarja opazovala argentinske premike.

Argentinski načrt je predvideval, da bi komandos ob pomoči mož drugega bataljona marincev napadli kraljeve marince v vojašnici pri Moody Brooku in vladno hišo ter prisilili branilce k predaji. Ko bi bilo letališče v argentinskih rokah, bi se ostale sile s pomočjo helikopterjev izkrcale na letališču.

Prva pristajanja so se začela malo pred polnočjo, ko so se komandosi izkrkali z rušilca Santísima Trinidad. V petek zjutraj se je izkrcala majhna skupina iz podmornice Santa Fe, da bi pregledala glavno izkrcevalno plažo severno od Stanleya.

Branilci so zaznali prisotnost argentinskih ladij. Ob pol petih zjutraj je s pomočjo helikopterjev sea king na Mullet Creeku pristalo še več pripadnikov argentinskih komandosov, ki so jih pripeljali iz ledolomilca Almirante Irizar. Večina jih je zavzela prazne barake pri Moody Brooku, medtem ko so se ostali pomikali proti Sapper Hillu, ki je ležal ob njihovi poti proti vladni hiši. Ko so dosegli cilje, so rušilci in fregate prevzeli zaščito. Ostale enote so se izkrcale na nebranjeno plažo pri York Bayu.

Ob šesti uri zjutraj se je začel glavni napad. Večina pripadnikov argentinskih komandosov je zavzela Moody Brook in se napotila naprej južno proti vladnemu poslopju, ki je bila od takrat naprej cilj manjše skupine. Okoli pol sedmih je prva skupina z okoli dvajsetimi pripadniki argentinskih sil pristala na letališču. Kasneje so jim sledili še drugi, ki so jih pripeljali s helikopterji. Medtem ko so se bili kraljevi marinci prisiljeni umakniti v vladno hišo, je ena skupina na cesti proti Stanleyu ustavila napadalce z protioklepnim orožjem.

Po dnevu premora in vdaji vladne hiše je začel guverner Hunt pogovore o predaji. Soočen s prevelikim številom napadalcev, je na predlog admirala Busserja ukazal marincem, naj odložijo orožje.

Argentinci so priznali eno smrtno žrtev in nekaj ranjenih, Britanci pa smrtnih žrtev niso imeli. (<http://www.naval-history.net/F15invasion.htm>)

5.4 Diplomatska dejavnost

Ko se je odločal za napad na Falklande, je bil general Galtieri prepričan, da njegov načrt ne more propasti. Na oblasti je bil šele kratek čas, zato je rabil odločen in uspešen korak, ki bi zadovoljil hunto in odvrnil pozornost Argentinecev od domačih težav. Argentinci niso pričakovali, da bo Velika Britanija sprejela odločitev o napotitvi svojih sil na tako oddaljeno ozemlje. Presenetila pa jih je tudi reakcija OZN, za katero so predvidevali da bo grajala argentinsko akcijo, ne bo pa posegla v spor, kajti tako bi se rešili pat položaja. Menili so tudi, da ZDA ne bodo posegle v spor, ker se niso hotele zaplesti v kontroverzen položaj v Južni Ameriki, še posebej zato, ker je Argentina preganjala komunizem. Njegov zunanji minister, dr. Costa Mendez je že več mesecev poskušal pridobiti podporo ZDA. General Galtieri je menil, da bo lahko otoke prevzel s hitrim pučem ter da bo celotna operacija kmalu pozabljena. (<http://www.naval-history.net/F16diplomacy.htm>)

Vendar je napačno ocenil voljo britanske premierke Margaret Thatcher, da z vsemi sredstvi ponovno zavzame ozemlje. Ko ji je prvi lord admiralitete, admiral sir Henry Leach, predlagal vojaški umik, se je njena notranja volja le še utrdila. Njen prvi cilj je bilo pokazati svetu, da je Velika Britanija odločena braniti svoje ozemlje s tem, da je poslala vojaško enoto, drugi cilj pa je bila pridobitev svetovne podpore, predvsem ZDA in OZN. Poudarila je, da je Velika Britanija žrtev, in da je njena dolžnost braniti suverenost in ozemlje, čeprav je majhno in oddaljeno.

Tudi pred invazijo argentinskih sil 2. aprila je Thatcherjeva urgirala pri predsedniku ZDA Ronaldu Reaganu, naj pritiska na generala Galtierija, da umakne svojo floto, kar je predsednik tudi storil. V soboto 3. aprila, ko se je zbral parlament Velike Britanije na izredni seji, sta sir Nicholas Henderson (veleposlanik Velike Britanije v ZDA) in sir Anthony Parsons (predstavnik Velike Britanije v OZN) opravljala težko delo. Zadnji je sklical VS OZN in obsodil argentinsko potezo, pri tem ga je podprlo zahtevanih 10 glasovalcev, proti je bila le Panama, medtem ko so se Sovjetska zveza (ki bi lahko z vetom uničila prizadevanja), Španija, Kitajska in Poljska vzdržale. ZDA, ki so videle v tem sporu povezave s tako imenovano sueško krizo leta 1956, kjer so ostale nevtralne, so bile na strani Velike Britanije. Od tega trenutka naprej sta obe strani uporabljali ZDA kot posrednika.

VS OZN je 3. aprila sprejel Resolucijo 502, v kateri ni obsodil Argentine, ampak jo je samo pozval, naj umakne svoje sile, ter pozval obe strani, da uporabita diplomatske poti za rešitev krize. Argentina je ignorirala klic. Zmaga Velike Britanije v Varnostnem svetu OZN je dala odprte roke pri 'uporabi vojaške sile za obrambo, v primeru napada na njeno ozemlje' za odstranitev Argentinev. Hkrati ji je dal v roke aduta. V Londonu je priznani zunanji minister Velike Britanije lord Peter Carrington vztrajal, da predsednica vlade sprejme njegov odstop. Čeprav je menil, da so kritike na njegov račun neutemeljene, je rekel: 'Dejstvo je, da je bila invazija na Falklande huda sramota za to državo'. Tudi John Nott, obrambni minister, je ponudil odstop, vendar tudi ta ni bil sprejet. (Anderson (2002):24-25).

7. aprila je predsednik Reagan predlagal svojega zunanjega ministra generala Ala Haiga, upokojenega poveljnika NATO in simpatizerja VB, za posrednika. Naslednjega dne je Haig odletel v London, kjer mu je Thatcherjeva nedvoumno povedala, da rešitev, ne da bi se argentinske sile umaknile, ni več možna. To sporočilo je prenesel 10. aprila v Buenos Aires, kjer ga je sprejel enako hladen in nekompromisen general Galtieri. Haig ni imel Kissingerjevih diplomatskih spretnosti, zato se je 13. aprila vrnil v London. Njegovi edini pogajalski iniciativi sta bili obojestranski umik in postavitve suverene vlade na Falklandih za razrešitev situacije. Zadnje potovanje v Buenos Aires in nazaj, s katerim je naredil 35.000 km v 12 dneh, ni obrodilo sadov, vendar sta sedaj obe strani poznali nepopustljivost svojega nasprotnika.

Medtem sta operativna skupina in amfibijska enota zapustili luke ter se odpravili na pot. V Bruslju je 9. aprila svet ministrov Evropske skupnosti uvedel sankcije proti Argentini. Velika Britanija je prekinila stike in vzpostavila lastne sankcije. V roku 14 dni je Argentina dobila podporo Organizacije ameriških držav, ki so priznale njeno suverenost nad Falklandi in obsodile povračilne ukrepe Velike Britanije, vendar so bile to le besede, saj so se ZDA, Čile, Kolumbija (ki si je pozneje premislila) in Costa Rica vzdržale. Pomemben podatek je tudi, da je Čile, dolgoletni nasprotnik Argentine, ostal dober prijatelj Velike Britanije, in ji je verjetno posređoval informacije in obveščevalne podatke ter dal na razpolago baze. Haigov neuspeh pri iskanju miru in navidezna nevtralnost sta se počasi spreminjala v odkrito podporo Veliki Britaniji. ZDA so potrebovale cel mesec, da so pokazale na čigavi strani so. Britancem so

odkrito pomagali z dobavo nujno potrebnega goriva za nadaljevanje vojaške operacije (otok Ascension in Widewake letalska baza).

Nadaljnja diplomatska prizadevanja so se začela 1. maja, ko sta Haig in predsednik Belaunde (Peru) predstavila načrt za mir sekretarju OZN de Cuellarju in mu svetovala, naj bo on posrednik. To je sovpadalo z potopom ladij General Belgrano ter Sheffield, general Galtieri pa je zavrnil kakršnakoli pogajanja. Vendar je po sestanku z zunanjim ministrom Velike Britanije Francisom Pymom, de Cuellar vztrajal in 7. maja naredil mirovni načrt v šestih točkah, ki so ga v Argentini resno analizirali cel teden. V določenem trenutku je kazalo, da so Argentinci pripravljeni popustiti glede suverenosti otokov, zato sta Henderson in Parsons 14. maja odletela na posvet k Thatcherjevi ter se vrnila v New York 17. maja z osnutkom dogovora. Argentinska odločna zavrnitev je pokopala upe za diplomatsko rešitev in čez 4 dni je Velika Britanija napadla otoke. (Oakley (2002): 12-13)

5.5 Britanski odgovor, ustanovitev operativne skupine

Po dolgem mesecu priprav je sledil britanski vojaški odgovor. V ponedeljek 29. marca so bila izdana povelja floti in trem podmornicam na jedrski pogon, naj se obrnejo proti jugu in začnejo z podporo HMS Endurance. V četrtek 1. aprila sta operativna skupina in prva podmornica odrinile.

Ko je bila sprejeta odločitev, da se začne Operacija Corporate in zaustavi argentinska invazija, če bo potrebno, tudi s silo, se je britanska vojaška sila na hitro mobilizirala. Imenovali so poveljnike in v bazah po vsej državi so se začele priprave na odhod ladij in letal namenjenih za transport in podporo marincem, padalcem in gardistom. (Fowler (1982): 9-11).

Operativno skupino so sestavljale: velike površinske ladje: stara letalonosilka Hermes, manjša letalonosilka Invincible, jurišni ladji Fearless in Interpid, jedrske podmornice Conqueror, Courageous, Spartan, Splendid, Valiant.

V spopadu so imeli pomembno vlogo tudi rušilci in fregate. Oboroženi so bili z raznovrstnim orožjem.

Zaradi pomanjkanja nosilcev letal in majhne oddaljenosti Falklandov od Argentine je mornarica zagotovila edino možno zračno zaščito z nekaj sea harrierji FRS.1 oboroženimi s 30 mm topovi aden in lahki protiletalski izstrelki AIM-9L sidewinder AAM, namenjenimi za zračno bojevanje, ter bombami za bombardiranje kopnega. 12 so jih pripeljali na letalonosilko Hermes in 8 na Invincible. Teh 20 letal je imelo nalogo, da obrani floto pred 100 argentinskimi letali.

Ostalo zračno moč so tvorili številni helikopterji, ki so vzletali večinoma z bojnih ladij in ladij pomožne flote. Helikopterji so bili namenjeni za transport specialnih sil, pomorsko zaščito, protipodmorniški boj in protiladijski boj.

V oddaljenosti od svojih baz kraljeva mornarica ni mogla operirati brez kraljeve pomožne flote (Royal fleet auxiliary). Kraljeva pomožna flota je poslala 40 trgovskih ladij na Južni Atlantik. Civilno vodene je kraljeva pomožna flota oskrbovala vojne ladje na poti. Brez njih Britanija ne bi mogla dobiti vojne, saj je kraljevi floti primanjkovalo ladij za transport mož in opreme. Na ladjah kraljeve mornarice je bilo skupno 10. 000 mož kopenske vojske.

(<http://www.naval-history.net/F18taskforce.htm>)

5.5.1 Poveljevanje in nadzor operativne skupine

Že od samega začetka je bilo jasno, da bo za ponovno zavzetje Falklandskih otokov potrebna pomorska operacija, zato je kraljeva mornarica imela najpomembnejšo vlogo. Naključje je bilo, da je bil trenutni štabni poveljnik admiral sir Terence Levine, ki je bil tudi prvi lord admiralitete v letih 1977-79, nato pa je prevzel položaj glavnega obrambnega svetovalca vlade, kjer je deloval v trenutku krize. Proti koncu marca 1982 je bil v tujini, v ZDA se je udeležil seje komisije NATO za planiranje z jedrskim orožjem.

Z Londonom je bil v stalni zvezi, zato je krizo poznal do podrobnosti. Ko se je le-ta poglobila, mu je obrambni minister Nott svetoval, naj se ne vrne, kajti njegova odsotnost bi lahko povzročila nemir. Med njegovo odsotnostjo ga je nadomeščal njegov namestnik letalski maršal sir Michael Beetham, načelnik štaba letalskih sil, vendar on ni bil povabljen na prvi sestanek o tej krizi, ki je bil 31. marca. Po naključju je bil v parlamentu prisoten načelnik mornariškega štaba admiral sir Henry Leach.

Njegov naključen prihod v parlament je sovpadal s kriznim sestankom, tako da je bil povabljen nanj.

Admiral Leach je v preteklosti že nasprotoval ministru Nottu pri odločitvah povezanih z obrambo, zato se je bal, da bo minister omahoval pri sestavi in napotitvi operativne skupine v boj, zato je izrabil možnost, da osebno predstavi načrt ponovnega zavzetja otokov. Njegovo stališče je bilo, da ne morejo narediti ničesar, da bi preprečili argentinsko zavzetje otokov, ampak da morajo takoj sestaviti enoto, ki bo lahko otoke ponovno zavzela. Nobena enota pa, 12.900 km dolge poti ne bi zmogla opraviti brez pomoči in zaščite mornarice. Vladi je povedal, da lahko v treh dneh na pot pošljejo uravnoteženo enoto, ki bi lahko opravila to nalogo, sestavljale bi jo obe letalonosilki in 3. brigada posebnih enot (3rd Commando Brigade). Leach je bil izkušen pomorski strateg, svoj primer je odlično predstavil, in premierka je upoštevala njegov nasvet. Po vrnitvi v pisarno je poslal okrožnico z opozorili in napotil nekaj podmornic v izvidovanje na jug. Mnenje ministra Notta je preklical ter 2. aprila ukazal alarm za 3. brigado.

Ta prvi sestanek je bil odločilnega pomena, saj je prepričal vlado, da pošlje operativno skupino kljub pomislekom zunanjega ministrstva, ki je menilo, da lahko to poslabša razmere na prizorišču. Britanska namera, da uporabi silo, je odmevala po svetu, najbolj pa v Argentini. Admiral Lewin je po vrnitvi podprl to odločitev ter se izkazal kot izvrsten vojaški strateg. Pomisleke sta izrazil poveljnik štaba letalskih sil in poveljnik štaba kopenske vojske, ampak za to je bilo že prepozno, kajti oba sta podprla Leachevo odločitev na sestanku. Vsi poveljniki štabov so se strinjali, da mora operativna skupina takoj odpluti, da politiki ne bi spremenili mnenja. Diplomatska rešitev bi bila zaželena, vendar so se strinjali, da bi vsakršno omahovanje s strani vojske lahko dalo vtis, da vojska ni sposobna uresničiti naloge.

Struktura poveljstva operativne skupine je bila nekoliko nedorečena. Poveljnik operativne skupine je bil sir John Fieldhouse (admiral), štab je imel v Northwoodu v Middlesexu v podzemnem bunkerju. Hkrati pa je opravljal dve nalogi v strukturi NATO: bil je poveljnik Kanala in vzhodnega Atlantika. Tam sta bila tudi viceadmiral Peter Herbert (podmornice) in letalski maršal sir John Curtiss, poveljnik 18. skupine

RAF, ki je poveljeval pomorskim operacijam RAF. Curtiss je postal pomočnik poveljnika operativne skupine in je poveljeval zračnim operacijam okoli Falklandov.

Idealni poveljnik amfibijskega desanta bi bil general kraljevih marincev, ampak ta je bil ranjen v napadu IRA, zato ga je nadomestil v.d. glavnega poveljnika kraljevih marincev generalmajor Jeremy Moore. Moore je takoj prišel v Northwood, kjer je prevzel mesto poveljnika kopenskega dela operativne skupine. 20. maja je odšel na otok Ascension. (Oakley (2002) :16).

Britanske sile so bile logistično odvisne od otoka Ascension, 6100 kilometrov oddaljenega od Falklandov. Postanek na Ascensionu je bil bistvenega pomena ne samo za organizacijo ladij, ampak tudi za določitev linije poveljevanja. Prva težava za poveljnike je bilo načrtovanje logistike, saj so se zavedali, da morata kraljeva mornarica in kraljeve letalske sile za operacijo Corporate postaviti 12.900 kilometrov dolgo linijo za zagotavljanje zalog. Zračni most iz Britanije do Ascensiona ne bi bil mogoč, če ne bi ameriške zračne sile kot pomoč pripeljale več kot 42 milijonov litrov letalskega goriva pomoči. (Moro (1989): 65)

Struktura pomorskega dela operacije je z vsakim dnevom postajala bolj zapletena. Na začetku je bilo 5 poveljnikov skupin, ki so bili odgovorni direktno poveljniku operativne skupine: kontraadmiral Woodward (letalonosilki – CTG 317.8), komodor Mike Clapp (amfibijski del – CTG 317.0), viceadmiral Peter Herbert (podmornice), brigadir Julian Thompson (izkrcevalni del) in kapitan Brian Young, poveljnik enote za zavzetje South Georgie. To je pomenilo, da Woodward ni imel poveljstva nad amfibijskim delom in enoto za South Georgio. Prav tako sta samo Clapp in Thompson bila na isti ladji. Slaba stran take strukture je bila v tem, da so poveljniki dobivali povelja iz Velike Britanije ter tako niso mogli upoštevati trenutnih danosti na bojišču. Poveljniki na bojišču so pogosto bili nejevoljni zaradi takih ukazov. Pomembno vlogo so odigrali sateliti, ki so omogočali hitro komuniciranje med poveljniki. Na tak način je bil izdan ukaz za napad na križarko General Belgrano.

Večjo avtonomnost so imeli poveljniki pri samem načrtovanju izkrcanja. Na ladji Hermes so se sestali poveljniki Fieldhouse, Clapp, Curtiss, Woodward, Moore in Thompson. To jim je omogočalo seznanjenje s trenutno politično situacijo, lahko so

izmenjali poglede in ideje o napadu ter izvedli osnovne cilje operacije: pomorsko blokado otokov, zasedbo South Georgie za bazo, vzpostaviti zračno in pomorsko nadvlado na področju in na koncu ponovno zavzetje otokov.

29. aprila se je Moore sestal z Clappom in Thompsonom na ladji Fearles, kjer so izmenjali mnenja glede amfibijskega napada. V Northwood se je vrnil s tremi osnutki napada, ki so jih pozneje sprejeli poveljniki štabov in jih predstavili predstavnikom vlade. Ko so se na prizorišče odločili poslati dodatne sile, so morali imenovati poveljnika na divizijski ravni. To je postal Moore, njega pa je v Northwoodu zamenjal generalporočnik Richard Trant. Zamenjave na tej ravni so pomenile, da je bila amfibijska enota nekaj časa de facto brez poveljnika.

Med potekom pomorske operacije so bile formirane različne skupine s svojimi poveljniki, večinoma so bile to na hitro sestavljene eskadre vojaških ladij, ki so imele nalogo patroliranja. Prvi takšni eskadri je poveljeval kapitan John Coward.

Situacija pri kopenskem delu strukture poveljstva operativne skupine je bila bolj dodelana, poveljstvo nad vsemi kopenskimi enotami je imela 3. brigada (Commando Brigade). Tako je bilo do prihoda poveljstva 5. pehotne brigade. Vendar so tudi tu bile sive cone, predvsem se je to nanašalo na helikopterje in amfibijska vozila, ki so bila pod poveljstvom komodorja Clappa na ladji Fearless, vendar so ta sredstva nujno rabili na kopnem. Prišlo je do pomanjkanja vozil. Satelitska komunikacija se je izkazala za dodatno breme. Poveljnik Thompson je tako dobil direkten ukaz za napad na Goose Green, čeprav ni imel dovolj rezerve zanj.

Kot je pričakovati pri tako kompleksni operaciji, je prihajalo do trenj, vendar so se anomalije dale preprečiti ali pa premagati, tako da je bil sistem vodenja in poveljevanja uspešen. Hitrost in zaupnost sta bistvo vsake vojaške operacije, in ker je poveljstvo ostalo v rokah poveljnika operativne skupine v Northwoodu, je bila vlada dobro obveščena o poteku operacije. Sprejemanje odločitev na ravni vlade je bilo tako olajšano. (Oakley (2002):17-19).

Britanci so zastavili štiri operativne cilje, ki so sestavljali operacijo Corporate. Ti cilji so bili: zagotoviti pomorsko blokado okoli otokov, ponovno zavzeti Južno Georgijo, doseči premoč na morju in v zraku v okolici Falklandov, ponovno zavzeti Falklandske otoke (Miller (1986):182).

5.6 Argentinske priprave

V Argentini sta evforijo po osvoboditvi Malvinov kmalu zamenjala strah in negotovost, ki sta bili posledica informacij o britanskem pripravljanju na vojno. Brigadir General Mario Mendez je 7. aprila prispel v Stanley, z namenom da bi prevzel vlogo guvernerja na otoku, toda kmalu se je znašel v vlogi nadzornika organizacije argentinske obrambe. Mornarici je bilo predano vseh pet transportnih in štiri druge ladje argentinske nacionalne ladijske linije. Skupaj so bile natovorjene z 80.000 tonami materiala. Osmim od devetih je uspelo pripluti na cilj, preden so priplule britanske podmornice.

Argentina je poleg ladij za prevoz ljudi in materiala uporabljala tudi letala. Med 2. in 29. aprilom so letalske sile, z devetimi transportnimi herculesi C-130 in s pomočjo manjšega števila fokkerjev F28s, mornariškimi lockheed electras in boeingi nacionalne letalske družbe pripeljale 13.000 mož in 5500 ton opreme, pretežno orožja, streliva in zalog.

Iz njih so sestavili osem pehotnih polkov in dva polka marincev. Argentinski polk je bil številčno enak britanskemu bataljonu. Vojska je prav tako poslala veliko artilerijskih enot, ki so imele dvainštirideset havbičnih topov 105mm, štiri 155mm in 23 hitrostrelnih protiletalskih topov. Protiletalska obramba je bila dopolnjena s številnimi izstrelki zemlja zrak roland in tiger cat izstrelki in štiridesetimi težkimi mitraljezi, kalibra 12.7 mm. Argentinci so se odločili, da ne bodo pripeljali težkih oklepnih vozil, temveč so raje pripeljali 27 lahkih oklepnih vozil. V nasprotju z britansko profesionalno vojsko je bila argentinska vojska sestavljena iz nabornikov. Premiki po zraku so pomenili, da so morali težko oborožitev in opremo, ki ni bila nujna, poslati s transportnimi ladjami. Približno tri tedne je trajalo, da so enote dobile svojo opremo, v mnogih primerih pa oprema sploh ni prišla do otokov.

Prve okrepitve, ki so prispele 24. aprila so bile iz 10. pehotne brigade, ki ji je poveljeval brigadir Oscar Joffre in so zamenjale 3. pehotno brigado, ki je bila pod poveljstvom brigadir generala Omarja Prade. Najlažje delo za Argentinec je bilo pripeljati sile in opremo na otoke, problemi so nastali pri načrtovanju obrambe, ki bi bila za argentinske sile najboljša.

Na otokih je potekal neizprosen boj za prevlado med Menendezom in predstavnikoma mornarice in letalstva, admiralom Edgardom Oterom in brigadir generalom Luisom Castellanom. Spor se je končal 26. aprila, ko se je Menendez z odobravanjem hunte oklical za glavnega poveljujočega nad skupno obrambo Falklandov. Vendar pa se je s tem začel nov spor, saj je bil Mendez učenec svojih dveh brigadir generalov, Joffreja in Parade, in nista upoštevala Mendezovih povelj. Do konca aprila je pet brigadir generalov in admiralov postavilo svoje štabe v Stanleyu. Vsak štab s svojim osebjem in podrejenimi je poveljeval okoli 3000 možem.

Ko naj bi se spopad začel, naj bi bili prva linija argentinske obrambe letalske sile (Fuerza Aerea Argentina FAA) s približno 100 nadzvočnimi letali, kar je bilo več kot dovolj za uničenje britanskih mornariških obrambnih sistemov.

Britanci so se bali, da bodo Argentinci povečali letališče v Stanleyu, da bi lahko iz njega vzletali miragei, daggerji in skyhawksi. Toda argentinski inženirji so bili mnenja, da tega ni mogoče storiti. Nadzvočna letala potrebujejo posebna skladišča za gorivo, delavnice, kjer bi vzdrževali in popravljali letala in utrjene hangarje, ki bi varovala letala pred britanskimi napadi. Ker bi postavitve teh kompleksov predolgo trajala, so ta projekt ustavili.

Ta odločitev je pomenila, da so bila argentinska letala prisiljena na delovanje iz letalskih baz v Argentini. Skyhawki A-4Bs in miragei 3 so bili poslani v Rio Gallageos na jugovzhod Patagonije, skyhawki A-4c in daggerji so imeli bazo v San Julianu, 180 milj naprej proti jugu; bombniki na dolge razdalje canberra so leteli še 450 južneje, medtem ko so bili daggerji poslani v Rio Grande na jugovzhodno obalo Ognjene zemlje (Tierra del Fuego) skupaj z mornariškimi skyhawki A-4Q in superentendardsi.

Do konca aprila je bilo okoli 80 letal v južnih bazah, kar je znašalo približno dve tretjini argentinske prve obrambne linije. Letalske operacije so bile načrtovane in kontrolirane iz letalske baze Comodoro Rivadavia, ki leži na obali osrednje Patagonije, kjer so dobivali informacije iz radarja westinghouse AN/TPS-43F, nameščenega v Stanleyu.

Večina letalskih baz je bila več kot 644 kilometrov oddaljenih od otokov, kar je večkrat onemogočilo letalom, da so se dalj časa zadrževala na bojnem področju. Edina možnost je bila v dotakanju goriva v zraku, vendar pa je imelo argentinsko letalstvo samo tri letalske cisterne, samo 60 letal skyhawks in 5 letal super etendar, ki so imela možnost dotakanja goriva v zraku.

Argentinsko letalstvo je bilo opremljeno tudi z letali pucara IA-58, namenjenimi za kopenske napade. Okoli 30 jih je priletelo v Stanley in na letališče v Darwin-Goose Greenu. Mornarica je poslala šest letal aeromacchi MB:339A, namenjenih za urjenje, ki so jih nameravali uporabiti za kopenske napade, v Stanley in šest obalnih letal T-34 C-1, oboroženih z različnim orožjem, za delovanje s travnatih stez na Pebble Islandu.

Letala, ki so bila na Falklandih, so bila namenjena za podporo nadzvočnim letalom. Argentinska vojska je na otoke pripeljala še nekaj lahkih transportnih letal in 27 helikopterjev.

Argentinska mornarica skupaj z štirimi podmornicami, letalonosilko in številnimi vojaškimi ladjami, oboroženimi z projektili exocet, je bila sposobna, da napade britansko operativno skupino. Toda tako kot letalstvo se je tudi mornarica odločila, da bi z oddaljevanjem od baz tvegala poraz z britanskimi silami. Britanska mornarica je bila v tistem trenutku vodilna pomorska sila v protipodmorniškem bojevanju in vsak poskus napada argentinskih podmornic na operativno skupino bi se zelo verjetno končal v argentinsko škodo. Predvidevali so, da bi enaka usoda doletela tudi vsako površinsko ladjo, predvsem stare ladje, kot je bila letalonosilka in križarka Belgrano. Mornarica se je odločila, da bo čakala, dokler ne bodo Britanci prišli v območje, kjer bi bili v dosegu letalstva in mornarice.

Če letalstvu in mornarici ne bi uspelo ustaviti britanskega izkrcaja, bi bila naloga Mendezovih mladih nabornikov, da porazijo Britance v kopenski bitki. Mendez je poslal 800 mož v Port Howard in naslednjih 900 mož v Fox Bay, da bi se vkopali na zahodnih Falklandskih otokih, skupaj s 120 vojaki na Pebble Islandu in 1200 vojaki v Darwin Goose Greenu. Menedez je vedel, da je najpomembnejša točka obrambe Stanley z letališčem in pristaniščem. Če bi mu uspelo dovolj dolgo zadrževati to točko, je bil mnenja, da bi se britanski logistični sistem zrušil in bi se bili prisiljeni umakniti iz južnega Atlantika. Zato je na tem območju skoncentriral glavnino svojih sil. Postavil je 25., 6. in 3. polk za obrambo obale od letališča do Mullett Creeka, medtem ko naj bi 5. mornariški ter 4. in 7. regiment bila razporejena po hribih in gorah zahodno od Stanleya (Mt Harriet, Two Sisters, Tumbledown, Mt Longdon in Wireless Ridge). Mendez je glavnino artilerije postavil v Stanley in okolico, od koder bi lahko podpirala sile na obali in v gorah ter jih varovala pred britanskimi napadi. Načrtoval je borbo z izčrpavanjem nasprotnika s stacionarno obrambo, s katero bi lahko maksimalno izkoristil sposobnosti svojih vojakov. (Anderson (2002):29-31).

6. SPOPAD

6.1 Izbira mesta pristanka

Tako kot je vlada prižgala zeleno luč za ponovno zavzetje otokov, so načrtovalci 3. brigade kraljičinih mornarcev začeli iskati primeren kraj za izkrcaje. Še pred izplutjem operativne skupine proti Ascension, so 4. aprila načrtovalci predstavili poveljnikom možna mesta za izkrcaje. Med samo plovbo na otok Ascension so potekale pod poveljstvom komodorja Clappa in brigadirja Thompsona razprave o primernosti različnih mest. Skrivni adut v rokah VB je bila še neobjavljena knjiga o Falklandskih otokih, ki jo je pripravil Ewen Southby-Tailyour, poveljnik garnizije mornarcev na Falklandskih otokih v letih 1978/79. V njej je natančno opisal, poslikal in izmeril celih 6.000 km obale. Lahko bi se reklo, da razen prebivalcev otokov nihče drug ni tako dobro poznal terena. Drug človek, ki je dobro poznal razmere in teren na South Georgii, je bil poročnik Bob Veal, vodja skupne ekspedicije South Georgia.

Glavna sestavina uspešnega bojevanja je poznavanje nasprotnika in terena. Teren na otokih je bil zaradi pomanjkanja cest in gozdov zelo neprimeren za izvidovanje in orientacijo. Posebej zaskrbnjujoče je bilo dejstvo, da Falklandski otoki, čeprav

britanski protektorat, niso bili nikoli poslikani iz zraka. Zračne fotografije so bile dosegljive pozno v začetku krize in še te so bile slabe kakovosti. SBS in SAS so tako odigrali pomembno vlogo pri pridobivanju podatkov o terenu in nasprotniku, ki so omogočili podrobno izbiro mesta izkrcanja. Otok Ascension je bil od Falklandov oddaljen 6.100 km, kar je pomenilo, da morajo biti načrti izkrcanja pripravljene do točke, ki omogoča taktično opremljanje izkrcevalne flote. Na krovu Fearless so poveljniki s sodelovanjem amfibijskega štaba prvotnih 19 mest za izkrcanje skrčili na pet možnih mest. SBS je bilo ukazano, da natančneje opazuje teh pet možnih lokacij. Obala je bila dolga, kar je pomenilo prednost za britansko vojsko, kajti Argentinci niso mogli varovati celotne obale. Hkrati je bilo znano, da je nasprotnik koncentriral svoje sile okoli Stanleya in letališča ter v oddaljenih naseljih pustil le malo vojakov. Pričakovati je bilo, da bo zato obala okoli Stanleya izdatno branjena ter minirana. Brez tankovske podpore bi bil napad verjetno obsojen na neuspeh.

Glavna zahteva mornarice je bila, da se najde manj branjeno mesto, ki bi hkrati nudilo zaščito pred zimskimi razmerami na tem področju. Antarktični vetrovi so pozimi zelo nepredvidljivi, zato so morali izbrati zaščiteno mesto.

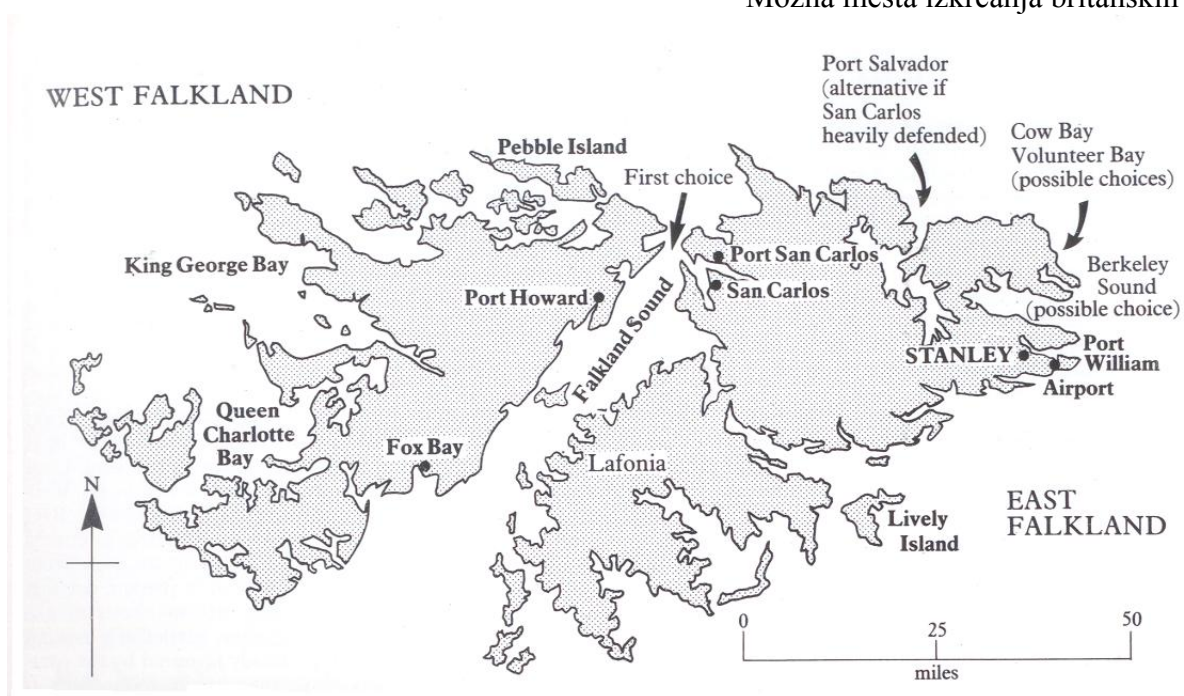
Kopenska vojska je zahtevala, da se že na začetku zavzame taktično ugodnejši položaj na zahodu, ki bi omogočal napad na Stanley. Nasprotnik bi pričakoval napad iz jugozahoda (blizu Fitzroya) in iz smeri Port Harrieta (izkrcevalno mesto Argentincev). Pri drugi opciji je bila zraven tudi edina cesta v Stanley in kasneje se je izkazalo, da so Argentinci tu osredotočili svojo glavno obrambo.

Sedaj je bilo potrebno pretehtati dva odločujoča dejavnika. Izkrcevališče mora biti izven dosega nasprotnikove artilerije in hkrati blizu bojišča, da se linije oskrbe ne raztegnejo preveč. Poleg tega je moralo biti izkrcevališče dovolj utrjeno za desant z amfibijskimi ladjami, dovolj veliko, da omogoči razvoj petih večjih enot z vso infrastrukturo in orožji, ter ob tem še dovolj veliko za celotno oskrbo.

Ko je na Ascension 29. aprila prišel generalmajor Moore, sta Clapp in Thompson imela v ožjem izboru tri izkrcevališča, Cow Bay/Volunteer Bay severno od Stanleya, Bekerley Sound tudi severno od Stanleya in San Carlos Water na zahodni obali Vzhodnega Falklandskega otoka, ki sta ga Clapp in Thompson tudi podpirala. Prvi

dve mesti sta bili pogojno možni, če bi obveščevalni podatki nakazali malo verjetnost protinapada argentinskih sil. Moore je te predloge predstavil načelnikom štabov v Londonu, ki so izbrali San Carlos. Čeprav je bil izbran kot najprimernejši, je imel pomanjkljivost, saj je bil 80 km oddaljen od Stanleya brez cestne povezave. Najbližja enota argentinske vojske je bila 32 km stran. Kot alternativa je bil podan Port Salvador, ki pa bi lahko zahteval veliko žrtev. Ko pa so obveščevalci povedali, da je San Carlos brez vsakršne obrambe, je prvotni načrt stekel. Načelniki štabov so ukazali izvedbo načrta 12. maja, vendar je bil do takrat ukaz že dostavljen. 13. maja je bil izdan taktični ukaz za izkrcanje (Oakley (2002): 120-128)

Možna mesta izkrcanja britanskih sil

(Oakley (2002): 121)

6.2 Ponovno zavzetje South Georgie

Ko so načelniki štabov v Northwoodu prejeli novice o padcu Falklandov in South Georgie, so takoj začeli sestavljati načrte za ponovno zavzetje. Za napad na Falklande so potrebovali bazo, ki bi bila dovolj blizu, še bližje kot Ascension. Odločili so se za ponovno zavzetje Južnih Falklandov. Načrt za ponovno zavzetje South Georgie so poimenovali Paraquat.

Še preden je operativna skupina odplula, so sestavili enote, ki bodo napadle South Georgio. Thompson je ocenjeval, da bodo na tem otoku lahko delovale le enote, ki so izurjene in opremljene za bojevanje v arktičnih razmerah. Za to nalogo je bila izbrana

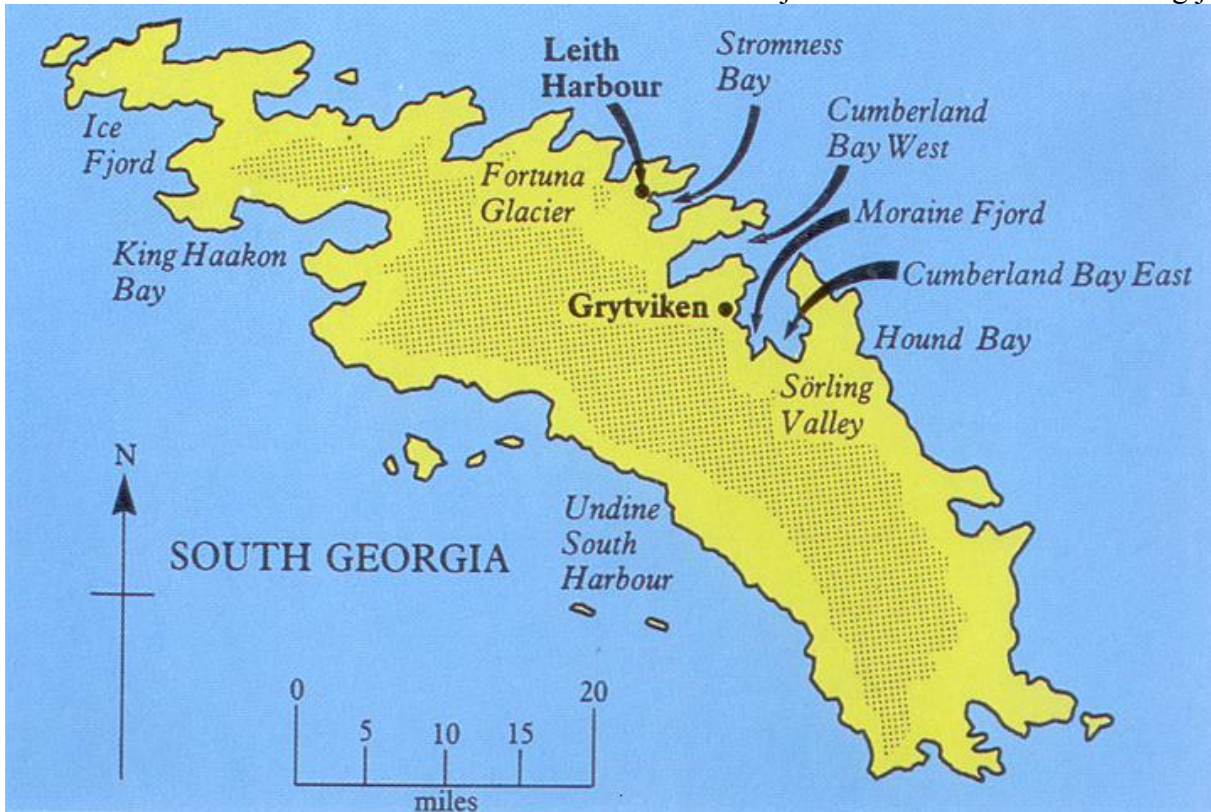
četa M 42 bataljona kraljevih marincev, ki je bila edina na urjenju na Norveškem. Njej je bila dodana še izvidniška enota, usmerjevalci mornariškega topništva, bolničarji in skupina SBS. Ta sestavljena enota naj bi napadla 60 ali več Argentinskih vojakov, ki so bili ali v Leithu ali pa Grytvikenu, zato je bilo pomembno zasesti območja, ki so bila nad tema mestoma. Enoti je bila pozneje dodana še skupina SAS, kar je celotno število vojakov povzdignilo na 230, njim je poveljeval major Guy Sheridan, izurjen gornik.

Struktura poveljevanja tej skupini je bila od samega začetka nemogoča. Poveljnik flotilje kapitan Brian Young (HMS Antrim) je poveljeval delu kopenske enote (SAS – 100 vojakov), medtem ko je bil major Sheridan nadrejen podpolkovniku kraljičine artilerije in četi M. Kapitan Nick Barker (HMS Endurance) je imel največ izkušenj s tega območja. Flotiljo so sestavljale še HMS Plymouth, Brilliant, tovorna ladja Fort Austin in tanker Tidespring. Njim je bila dodana še podmornica Conqueror, ki naj bi ščitila flotiljo pred protinapadi nasprotnikovih ladij. Na njej je bil še 6. SBS oddelek. Čeprav je veriga poveljevanja delovala razmeroma dobro, je prišlo do nesporazumov in katastrofalne odločitve, da izkrcajo skupino SAS na ledeniku Fortuna. To napako je popravil pilot helikopterja Ian Stanley, ki je rešil pripadnike SAS.

5. in 6. aprila je 2. oddelek SBS odletel na Ascension, major Cedric Delves in njegova četa D sta prispeli nekaj ur pozneje. Četa M je prispela 7. aprila. Na Ascensionu so se prerazporedili pripadniki SAS in SBS ter po poročanju o mirnih vodah s podmornice Conqueror nadaljevali proti cilju.

Po načrtu naj bi pripadnike SBS izkrcali blizu Grytvikena in King Edward Point, kjer bi izvidovali, SAS pa bi se izkrcal blizu Leitha in Stromnessa. Izvidovanje naj bi trajalo 5 dni, glede na poročanja izvidnikov pa naj bi se dodelali načrti za napad. 2. SBS naj bi pristala v Hound Bayu ter krenila proti Cumberland Bay, da bi lahko napadla Grytviken iz juga. Kljub nasprotovanju Sheridana so SAS izkrcali na ledeniku Fortuna 8 km zahodno od Leitha, od tam pa naj bi napredovali preko Fortuna Bay do Leitha. (<http://www.naval-history.net/F32paraquat.htm>)

Načrt izkrcanja britanskih sil na South Georgiji

(Oakley (2002): 134)

17. aprila je gorska enota D čete prišla na ladjo Antrim, potem ko so našli zaloge in opremo antarktične enote. (Fowler(1982):15)

Po ukazu iz Londona so nadaljevali z operacijo. Wessex 3 je bil edini helikopter prirejen za računalniško navigacijo, zato je vodil skupino. 21. aprila so vzleteli proti cilju. Vreme je bilo spremenljivo in vidljivost slaba, vendar so se vsi izkrcali varno. Naslednji dan je vreme postalo še slabše, enota se ni mogla premakniti, zato je Hamilton poklical pomoč.

Dva helikopterja, ki sta bila poslana na pomoč, sta strmoglavila, tako da je moral poročnik Stanley preobremeniti svoj helikopter, da je na varno spravil posadki obeh helikopterjev in vojake SAS. (Watson, Dunn (1984): 146-147).

Prav tako se je 2. oddelek SBS po izkrcanju težko prebijal. Čolni, ki so jim bili dostavljeni, so bili hitro preluknjani in neuporabni, zato je bilo potrebno enoto izvleči. Ti dve neuspeli akciji in poročila, da je v bližini argentinska podmornica Santa Fe, so prisilili tanker Tidespring, da se je umaknila od otoka. Ladja Antrim je izkrcala enoto

SAS v Stromness Bayu, vendar so se tudi tukaj vojaki srečali s slabimi vremenskimi razmerami, zato se je akcija neuspešno končala. Podmornico so odkrili in 25. aprila jo je poročnik Stanley s helikopterjem napadel, jo poškodoval in ji onemogočil potop. Kasneje sta jo napadla še dva helikopterja in jo prisilila, da je nasedla na obalo blizu Grytkivena. S tem je bilo jasno, da je nasprotnik obveščen o prisotnosti britanskih enot. (Oakley (2002): 134-135).

Major Sheridan je postajal nestrpen, ker je vedel, da morajo hitro ukrepati. Zbral je vse razpoložljive vojake na ladjah, SAS, SBS, marince, četo M (poveljniški vod) ter začel sestavljati načrt za napad. Odločali so med bombardiranjem z ladij in helikopterskim desantom. Kapitan Young je predlagal uporabiti oboje, napadli so z helikopterskim desantom, obenem pa so ladje obstreljevale območje pred cilji ter pomikale svoj ogenj proti ciljem. Pri tem so uporabljali šrapnelsko polnitev izstrelkov. Ob 17.05 se je argentinski stotnik Bicain, poveljnik 140 argentinskih vojakov, predal britanskemu majorju Delvesu. To je bil prvi korak k ponovnem zavzetju Falklandov. (Laffin (1982): 40-41)

6.3 Pomorski in zračni napadi na Stanley

Okoli Stanleya in letališča 3 km stran je bila zbrana večina argentinske vojske na Falklandih. Stanley, letališče in Goose Green (letala in vojaki) so bile tri točke, ki so bile najpomembnejše za Argentine. Letališče ob Stanleyu je bilo glavno oskrbovalno središče. Na Goose Green pa je bilo okoli 500 vojakov in lovci Pucara.

30. aprila je VB razglasila cono prepovedanega gibanja (CPG), s čimer so napovedali napade na Stanley in okolico. V noči iz 30. aprila na 1. maj so z Ascensiona vzleteli bombniki vulcan. Skupaj s tankerji so brez luči poleteli proti ciljem na Falklandih. Prva letala so imela težave z pritiskom v kabini, ostala letala so napadla cilje ob 4.46 zjutraj. Letala so letela na višini 750 – 900 m, da so se izognila radarjem, nakar so se dvignila na 2500 – 3000 m za napad. 16 km od cilja jih je zaznal nasprotnikov radar (Skyguard), ki pa je bil takoj uspešno moten.

Kot dopolnilo temu napadu je ob 7.45 dvanajst sea harrierjev napadlo Stanley. Medtem je poveljnik Rod Frederiksen s tremi letali napadel popolnoma presenečene Argentine v Goose Greenu ter uničil najmanj enega lovca Pucaro. Napad ni imel

velike taktične ali strateške vrednosti, zato pa je izredno vplival na moralo. (Andersson(2002):37).

Hkrati so Glamorgan, Alacrity in Arrow napadle Stanley in letališče z morja, pri tem so bile tudi same napadene. Pri tem napadu se je helikopter z ladje prvič spopadel z nasprotnikovo površinsko ladjo, helikopterji z Alacrity pa so se spopadli z argentinsko Islas Malvinas.

Od 1. maja dalje je ob dobrem vremenu mornarica VB vsakodnevno napadala Stanley in s tem dodobra razrahljala že tako načete živce argentinskih vojakov. Kljub neprestanim britanskim napadom je oskrbovalna veja argentinske vojske nemoteno delovala. Nočni poleti argentinskih C-130 so bili dovolj za dostavo havbic kalibra 155 mm in opreme. Letala so vzletala ponoči v Argentini ter brez komunikacije in luči letela na Falklande, tam v 15 minutah s prižganimi motorji čakala, da jih raztovorijo, in ponovno vzletela. Na letališču so naslikali lažne kraterje in dostavljene havbice so občasno vračale ogenj britanskim ladjam.

3. maja so britanski bombniki vulcan ponovno bombardirali argentinske položaje, odvrženih je bilo 21 bomb, ampak brez učinka. Proti radarjem so Britanci uporabili ameriške protiradarske rakete shrike, vendar z omejenim uspehom, kajti Argentinci so svoje radarje pred udarom rakete ugašali. Šele šesti napad je bil uspešen. Po 40 minutah kroženja nad ciljem je letalo vulcan izstrelilo rakete, uničilo radar, toda med povratkom utrpelo poškodbe in moralo zasilno pristati v Braziliji, kjer je počakalo konec vojne. Dokler je vreme dovoljevalo, sta pomorsko letalstvo in mornarica delovala nad cilji. Skozi vso operacijo je mornarica s svojim delovanjem povzročala motnje v argentinski oskrbi. Predvsem argentinske enote v gorah so bile prikrajšane za oskrbo, zlasti hrano. V svetu in VB so odmevala dejanja in naloge pilotov vulcanov in oskrbovalnih letal victo, tudi piloti pomorskega letalstva so bili izredno dobro pripravljene in požrtvovalni pri izvajanju svojih nalog. (Oakley (2002): 137-138).

6.4 Potopitev ladij *Belgrano* in *Sheffield*

Poveljnik argentinske vojne mornarice, admiral J. J. Lombardo je že proti koncu aprila razmišljal, kako bi z omejenimi sredstvi lahko napadel britanske ladje. Na voljo je imel staro letalonosilko, še starejšo križarko, dva nova rušilca type 42, štiri stare

rušilce, dve podmornici in tri korvete. Vse manjše ladje so bile opremljene z raketami exocet. Križarka General Belgrano poveljnik (kapitan H. Bonzo) pa je imela na krovu topove kalibra 152 mm , ki so bili izredno orožje. Ko so 1. maja zaznali tri britanske ladje blizu otokov, je Lombardo vedel, da bo sledila invazija. Njegov glavni cilj je bil, da potopi britanski letalonosilki. Svoje, že tako skromne sile, je razdelil v štiri skupine. Skupina za letalonosilko 25 de Mayo je bila okoli 640 km severozahodno od Falklandov, tri korvete so tvorile svojo skupino in so bile nekoliko bolj proti severu, Belgrano je bila 480 km jugovzhodno od otokov, spremljala sta jo dva rušilca, četrta skupina je bila med Falklandi in South Georgio.

(<http://www.naval-history.net/F34opsweek5.htm>).

Dodatno možnost je ponujalo tudi letalstvo, ki pa je zaradi slabe komunikacije med mornarico in letalstvom slabo izvajalo napade. (Middlebrook)1987): 145).

Argentinska mornarica ni vedela, da že od 1. maja britanska podmornica Conqueror opazuje Belgrana. Križarkina bližina otokom in dejstvo, da lahko med 15 urno nočjo na hitro izgine in napade britanske sile, je pomenilo, da tudi če je 160 km izven cone prepovedanega gibanja (CPG), še vedno pomeni nevarnost. Ponoči bi se lahko otresla zasledovalne podmornice na plitvem delu morja in napadel letalonosilke ali pa izkrcevalne ladje. Belgranovi topovi so imeli daljši doseg od kateregakoli topa v britanski floti.

2. maja je admiral Woodward, tudi sam podmorničar, vprašal v Northwood, če lahko izda ukaz za napad na Belgrana in s tem spremeni pravila bojevanja. To akcijo bi lahko odobril le vojni kabinet, ki je svoje dovoljenje poslal ob 13.30 GMT, kapitan Conquerorja, Wreford-Brown, je ukaz prejel ob 17.30, naslednji dve uri je manevriral s podmornico, dokler ni bil oddaljen 1.400 m od tarče. Belgrano je bila 56 km izven območja prepovedanega gibanja, s hitrostjo 10 vozlov je plula v bližini Burdwood Banka. Ob 18.57 je podmornica izstrelila tri torpede. Belgrano sta zadeli dva, prvi je zadel prednji del križarke, drugi krmo. Ladja je začela hitro toniti. S površja je izginila ob 4. uri zjutraj. Slaba pripravljenost na napad je bila odločujoč dejavnik, da je ladja potonila in s sabo vzela 321 mornarjev.

Oba spremljajoča rušilca (Piedra Buena in Bouchard) sta začela loviti podmornico namesto da bi pobirala preživele. Podmornico sta slabo zaznala in jo neuspešno bombardirala s podvodnimi bombami. Ko sta se vrnila na mesto napada, o Belgranu ni bilo več nobenega sledu. V 10 minutah se je ladja nagnila za 20 stopinj in kapitan Bonzo je dal ukaz za zapustitev ladje. 60 rešilnih splavov je bilo odvrženih, nekateri so bili obupno prepolni. Temperatura morja je bila -2 stopinji C, veter je pihal s hitrostjo 60 vozlov in valovi so bili 5 m visoki, vse to je zahtevalo nove žrtve. 650 preživelih je bilo rešenih šele po 48 urah.

Po neuspehu mornarice je napadlo argentinsko letalstvo. 1. maja so leteli 56 poletov, 19 dan potem, ko je bila potopljena Belgrano. Woodward je dobro poznal opremo in izurjenost argentinskih pilotov. Imeli so najmanj pet exocetov, ki jih lahko nosijo letala super etandard. Poleg tega je predvideval, da bodo poizkusili potopiti njegove letalonosilke. Ker so 4. maja letala z letalonosilk napadla letališče pri Stanleyu, se je celotna skupina (letalonosilki Hermes in Invincible) približala otoku na 160 km. Ščitili so jih trije rušilci (Glasgow, Coventry in Sheffield) 32 do 80 km oddaljeni od njih proti jugovzhodu. Argentinsko opazovalno letalo neptune jih je odkrilo okoli poldneva ter sporočilo položaj. Pol ure pozneje sta iz Rio Granda vzleteli dve letali super etandard, med poletom dotočili gorivo ter v zmernem vremenu nadaljevali pot do ciljev. Pilota sta se spustila na raven morja in neodkrita, čeprav so bila na patroljiranju 4 britanska letala, priletela do 40 km stran od ladij, kjer jih za hip zaznala ladja Glasgow. Opozorila je ostale ladje, rušilec Sheffield je izklopil satelitsko komunikacijo ter prižgala radar, ki je zaznal dve letali, ko sta se povzpeli na 30 m, kjer sta nastavili svoje rakete exocet. Takrat sta bili letali oddaljeni 32 km. Pri hitrosti 16 km na uro je kapitanu Sheffielda ostalo premalo časa, da bi obrnil ladjo proti izstrelkom ali pa izstrelil vabe. Dim iz rakete je bil zaznan minuto prej, ko je bila z raketo zadeta Sheffield. Bojna glava ni eksplodirala, vžgalo pa se je gorivo v raketi, ki je eksplodiralo, zažgalo pomožno strojno delavnico ter povzročilo dodatne žrtve s svojim strupenim dimom.

Takoj so prišle na pomoč oskrbovalne ladje (Arrow in Yarmouth), s helikopterji so reševale ranjence in preživele ter pomagale gasiti požar. Ob mraku je poveljnik Sheffielda kapitan James Salt spoznal, da je ladja izgubljena, zato je ukazal evakuacijo ladje. Rešenih je bilo 225 mornarjev, umrlo jih je 20. Zaradi slabe

strategije dela z mediji, je napad povzročil travme pri sorodnikih mornarjev. Sporočeno je bilo samo to, katera ladje je bila zadeta in da so na njej žrtve. Ko so pogasili požar, so pustili Sheffield, da je plaval na vodi, da bi privabil argentinsko letalstvo v nov napad. Nato so hoteli odvléči ladjo na popravilo, vendar je zaradi slabega vremena počila vlečna vrv, nakar se je ladja potopila. Posledica napada z exoceti je bila ugotovitev, da trenutni radar (type 965) ni primeren za svojo nalogo. Raziskovalci in inženirji so pohiteli, da bi našli učinkovito sredstvo proti tem raketam. (Oakley (2002): 137-140)

Mesto potopitve argentinske ladje General Belgrano

(Oakley (2002): 138)

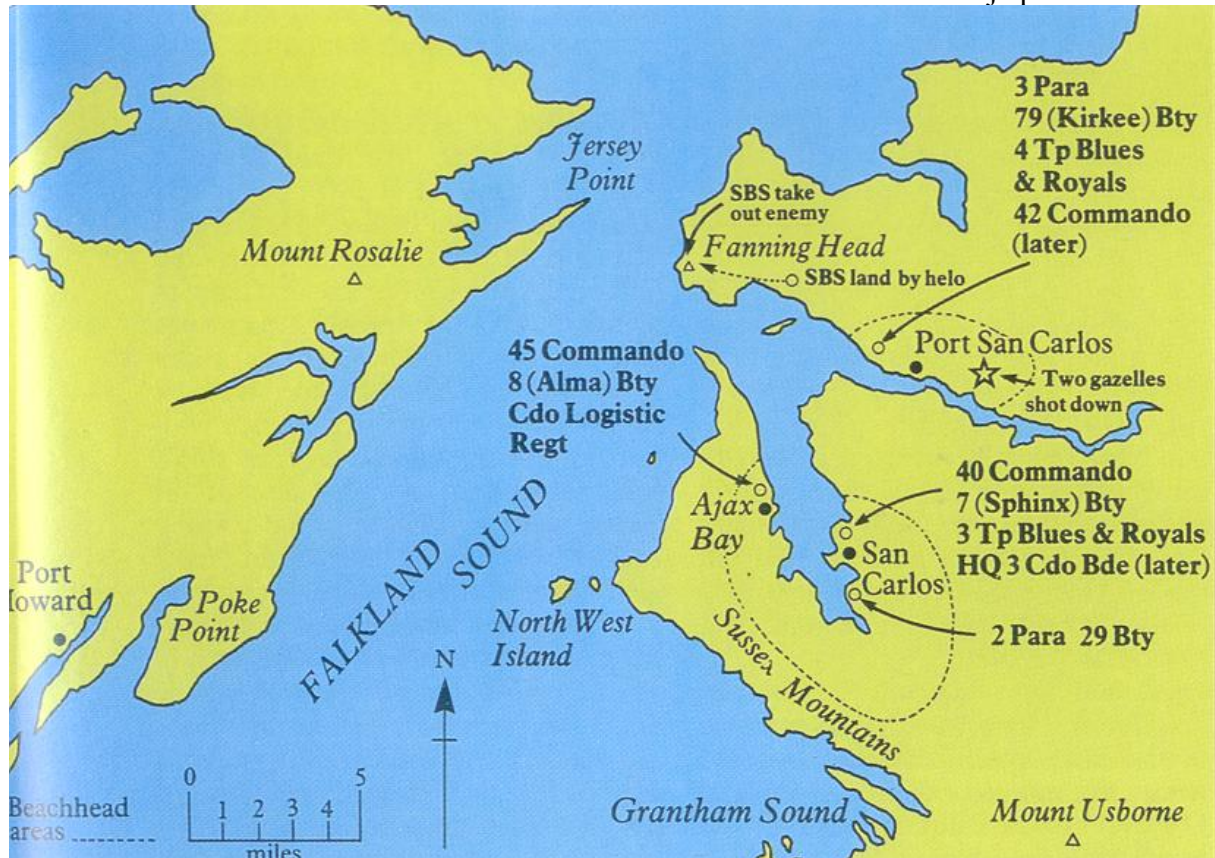
6.5 Izkrcaanje na San Carlosu

Pred samim izkrcaanjem je bilo potrebno pretehtati več faktorjev, najpomembnejši naj bi bilo razmerje med britansko in argentinsko enoto, ki bi se spopadli. V vsakem primeru bi bila britanska enota manjša, nad čemer niso bili navdušeni britanski

teoretiki na štabni akademiji. Boljša oprema in izurjenost britanske vojske bi to razmerje popravila, a še vedno je bilo pomembno, da britanske izgube na začetku ne bi bile prevelike. Drugi pomembni dejavniki so bili moč enot nasprotnika in njihov potencial za bojno delovanje, dostopnost obale ter sposobnost izkrcevalne vojske, da se premika po terenu in vreme, značilno na tem delu sveta. (Fowler (1982): 19-21)

Načrt izkrcanja pri San Carlosu

(Oakley (2002): 143)

Za nasprotnika se je predvidevalo, da ima okrepljeno pehotno brigado, ki ji poveljuje poveljnik brigadir Jofre. Stanley naj bi po njihovih predvidevanjih branili 4 polki pehote in najmanj ena četa mornariške pehote, njih naj bi podpiralo najmanj 30 havbic kalibra 105 mm italijanske izdelave. Poleg tega naj bi imeli še nekaj 155 mm havbic na kolesih, ki so jih lahko premikali z vozili ali pa z dvema helikopterjema. Njihov doseg naj bi bil okoli 20 km. Podporo so jim nudile enote inženircev in oklepnih vozil, ki jim je bilo dodano še nekaj amfibijskih oklepnih transporterjev. Poleg enot ob Stanleyu so bile tu še enote na Goose Green (pehotni regiment) in Zahodnih Falklandih (pehotna brigada).

Zračno obrambo in letalstvo so sestavljale enote PZO s sistemi tiger cat, blow pipe in druge, imeli so okoli 60 zračnih plovil (letala – pucara, aermachi MB-339, helikopterji

– chinook, puma, iroquis). Na otoku je bilo 34 travnatih vzletišč, ki bi lahko podpirala helikopterje in lahka letala. V Argentini je bilo okoli 130 letal, ki bi lahko napadla oddaljeno otočje. (<http://www.naval-history.net/F43sancarlos.htm>).

Izkrcanje na San Carlosu je izvedla največja skupina amfibijskih izkrcevalnih ladij po Sueški krizi. Sestavljale so jo amfibijske napadalne ladje Fearless in Intrepid, pet izkrcevalnih ladij, potniška ladja Canberra in dva trajekta (Norland in Europic Ferry). Ščitile so jih rušilec Antrim, fregate Broadsword, Ardent, Brilliant, Antelope, Argonaut, Plymouth in Yarmouth. V bližini so bile še Stromness in Fort Austin, s katerih so vzletali helikopterji. Na morju sta bili še letalonosilki, za katere pa je Woodward rekel, da ne moreta hkrati ščititi izkrcevanja in sami sebe. Civilistom na ladjah so prebrali Zakon o vojnem stanju, ki jih je vse podredil vojaški disciplini. Brigadir Thompson je 13. maja na Fearless po poprejšnjem ukazu generalmajorja Moora ukazal naj začnejo z izkrcanjem ter zavarovanjem območja izkrcanja, hkrati pa poskrbijo za premoč nad branilci.

Naslednjo noč so oddelki SAS napadli letališče na Pebbel Islandu. Ob zori naslednjega dne so dobili poročilo o argentinski enoti, ki je imela položaj nad območjem izkrcanja. Če bi imela v oborožitvi protiklepno orožje, bi predstavljala resno nevarnost za lahko oklepljene izkrcevalne ladje in opremo. Za nevtralizacijo te enote so sestavili skupino 25 dobro oboroženih vojakov SAS.

17. maja so se združile počasnejše izkrcevalne ladje z hitrejšimi izkrcevalno-napadalnimi ladjami. Sestava izkrcevalnih enot je bila urejena tako, da je vsaka enota lahko delovala z drugo enoto. Canberra je morala pluti zelo počasi, da je lahko na vsaki strani privezala po eno izkrcevalno plovilo. 19. maja so bile ladje 480 km od otoka. H-Hour (pristanek prvega izkrcevalnega plovila) je bil dogovorjen 21. maja ob 2.30. Morje je bilo dovolj mirno, da je lahko večina vojakov prešla na kopno prek ladij, le zadnji polet s helikopterjem je terjal 22 življenj. Na kopno so prvi prišli pripadniki padalskega regimenta, njim sta sledili podporni vozili scorpion in scimitar ter inženirsko vozilo.

Celotna operacija je potekala po načrtu, na obali ni bilo nobenega odpora, kopičenje materiala in vojaštva je potekalo brez zapletov. Prvi spopad je imela enota padalcev,

vendar ni bilo večjega boja. Argentinci so prvič napadli okoli devete ure zjutraj, ko je kopenska vojska streljala na transportni helikopter s spremljevalnima helikopterjema, pri tem je sestrelila en in poškodovala drugi helikopter (gazela). Umrli so trije marinci v prvem helikopterju. Prvi letalski napad se je pričel ob 8.55, ko je lovec pucara napadel Canberro. Od takrat naprej je bil letalski napad stalnica, tako iz Stanleya kot tudi iz Argentine. Kraljičina mornarica je prestregla glavnino teh napadov. Brigadir Thompson je svoj štab prenesel na obalo takoj po izkrcanju zadnje enote. Na njegovo presenečenje in jezo je London ukazal umik izkrcevalnih ladij. Te ladje bi lahko služile kot bolnišnica, skladišče opreme in rezervni položaji, ampak politika je hotela drugače. Dodatno težavo je predstavljala sprememba načrta, kajti po prvotnem načrtu je večina vojakov imela dovolj hrane in streliva le za dva dni bojev, vse drugo je bilo na ladjah. Če ne bi bilo izredno požrtvovalnih vojakov v logistiki, bi ta umik ladij lahko pomenil konec celotne operacije. (Oakley(2002): 142-144):

6.6 Falkland Sound (ožina) in potopitev HMS Ardent

Na dan izkrcanja je bilo v zraku stalno prisotno britansko letalstvo. Čeprav so izkrcevalna opravila potekala brez zapletov, je argentinsko letalstvo nenehno ogrožalo britansko mornarico. Ob 16.00 je Ardent prva zaplula v ožino kot podpora za diverzijo SAS na Darwin. Severni del Falklandskega rokava (ožine) je bil širok le 3 km, z visokimi hribi na vzhodni strani. Do 9.00 naslednjega dne je bilo v ozkem zalivu San Carlos Water 12 plovil, Argonaut je varovala vhod v zaliv, pet dodatnih ladij je patroljiralo po v okolici. Ko se je začelo daniti, je opazovalec pri SAS javil, da se pucare v Goose Greenu pripravljajo na vzlet. Zahteval je ognjeno podporo z Ardent, ki ji je uspelo zadeti letališče in uničiti eno letalo, štirim argentinskim letalom pa je uspelo vzleteti. Dodatno letalo so sestrelili pripadniki SAS. Prvo britansko letalo, ki je bilo sestreljeno je bilo sestreljeno z britansko raketo, ki so jo izstrelili pripadniki argentinskih posebnih enot.

Prvo argentinsko letalo MB 339 je napadlo Argonauta ter ga rahlo poškodovalo, nakar je odletelo in javilo izkrcevalno operacijo. Večino napadov iz zraka so obranile ladje spremljevalke. Vendar je argentinskim letalom uspelo zadeti ladje Broadsword, Antrim in Fort Austin. Izgubili pa so 2 daggerja (izraelski mirage 5).

Argentinci so napadali predvsem vojaške ladje in ne izkrcevalnih. Tako je lahko izkrcanje potekalo nemoteno. Izdatno pomoč so nudili tudi helikopterji (7 sea king).

Po dveh urah zatišja so ponovno napadla letala in bila odgnana z ladijskimi protiletalskimi sistemi. Ardent je bila tarča napada pilota stotnika Carballa, ki je letel tako nizko, da je zadel ob radarsko anteno na ladji.

Ob 13.15 je Brilliant zaznala bližajoča letala. Letala z letalonosilke so vzletela naproti, vendar so v tem trenutku argentinska letala (skyhawk) napadla ladje v Falklandski ožini (Sound). Koncentrirali so se na prvo ladjo, Argonaut, jo zadeli ter na njej povzročili požar. Hitra reakcija častnika na straži, ki je odvrigel sidro, je preprečila, da bi ladja nasedla, kajti napad je uničil elektriko in krmo.

Ko so Skyhawki odleteli, so harrierji napadli. Ob 13.45 je bilo v zraku nad izkrcevalnim območjem pravo bojišče, kajti argentinsko letalstvo je neprekinjeno napadalo ladjeve.

Ardent je po končani podporni nalogi sama plula proti severu in tako predstavljala prvovrstno tarčo za napad. Letala so jo napadla dvakrat. V prvem napadu so jo zadele tri bombe in uničile hangar, v drugem naletu pa dve bombi. Napadalci niso bili odkriti, dokler se niso začeli umikati, takrat pa jih je napadlo britansko letalstvo in sestrelilo 3 letala. Na Ardentu je umrlo 22 mornarjev, potopila se je ob 2.30 naslednji dan. Zadnji napad se je zgodil ob 14.15. Pet letal skyhawk je napadlo vojne ladje, vendar so bili odgnani.

Britanci so izgubili dve ladji (potopljena in poškodovana) ter 2 helikopterja in 1 letalo, Argentinci so izgubili 7 letal. Glavni cilj je bil dosežen, izkrcanje je uspelo. (Oakley(2002): 145-146).

6.7 Zračne operacije – Hermes in Invincible

Od izplutja iz Ascension 18. aprila sta obe letalonosilki neprestano vadili zračne naloge za zaščito in podporo izkrcevalnim operacijam. Skupno sta imeli 10 harrierjev in 27 helikopterjev. Do 21. maja sta obe ladji skupno pridobili še 6 letal, ki so v noči iz 18. na 19. maj priletela iz Atlantic Conveyor. Izgubili pa sta 3 letala in en helikopter.

Eno letalo sea harrier sta izgubili 4. maja pri Goose Greenu, dve letali istega tipa pa sta 6. maja padli v morje.

Sea harrierji so izvajali nadzor zračnega prostora nad otoki, prvo bojno delovanje pa so imeli, ko so napadli helikoptersko bazo blizu Mount Kent.

Letala iz letalonosilk so, ne da bi napadla nasprotnika, lahko nad območjem varovanja letela le 20 minut. Zanašati so se morala na opozorilni radar z ladij, ki pa je imel omejeno višino delovanja. Argentinski piloti so leteli na višini med 4250 in 5100 m, vendar se pred napadom spustili na morsko raven, kar je bilo nižje od operativne višine radarjev na ladiji. Na dan izkrcanja so Argentinci poslali nad Britance 63 letal, vendar je do otokov priletelo le 44 letal, od tega so jih 9 Britanci sestrelili. Druga so bila močno poškodovana in niso bila več uporabna. Večina njihovih bomb sploh ni eksplodirala, tako da je to dodatno zmanjšalo njihovo uspešnost.

Drugi dan izkrcanja je bil bojno bolj miren, izkrcanje se je nadaljevalo, čedalje več opreme je bilo na obali. Mirno ozračje je pomenilo, da so harrierji lahko napadali druge cilje, med njimi tudi argentinsko transportno ladjo s 105 mm havbicami, namenjeno na Goose Green. Po 12.00 so letala znova napadla, vendar brez uspeha. Izkazalo se je, da so argentinski načrtovalci napačno napadali ladjevje in ne izkrcevališče. Boj za prevlado v zraku je bil dobljen. (Oakley (2002): 147-148).

6.8 Napad na Goose Green in Darwin

Na obali ni bilo miru. 22 vojakov SAS vojakov izvidniške skupine D je na Mount Kentu postavilo svoje položaje v noči 24. maja. 6 vojakov SBS je zavzelo položaje blizu Teal Inlet. Thompson in Jones (poveljnik 2. padalske enote) sta razmišljala o napadu na edino poznano garnizijo argentinske vojske v Goose Greenu blizu Darwina. Na voljo sta imela omejeno število helikopterjev, zato je napad pomenil tudi dolg pohod do mesta napada. Možnost prevoza po morju je odpadla, ker je izvedenec za Falklande ocenil, da je celotna pot navigacijska mora in da ne morejo napasti neznanega števila nasprotnikov. 2. padalska enota je v tem času napredovala naprej in zasedla opuščeno zgradbo (Canterra House).

V Londonu je naraščal pritisk na poveljnike štabov, kajti javnost je po izgubi Coventrya in Atlantic Conveyorja, postajala čedalje bolj jezna. Direktna satelitska

linija med Londonom in Falklandi je postala breme. Politika je direktno ukazala načelniku štaba v Northwoodu, da mora napasti. Brigadni poveljnik pa je ukazal Jonesu, naj napade Goose Green. Čeprav so novejša poročila izvidnikov kazala na drugačno stanje v argentinskih položajih, imeli naj bi najmanj tri pehotne čete, dve havbici 105 mm in veliko število protiletalskih topov, je bil sprejet ukaz za napad. Napadla naj bi 2. padalska enota (s tremi mm havbicami 105 mm v podpori), ob podpori mornarice in letalstva.

(<http://www.naval-history.net/F48goosegreen.htm>)

Ob mraku 26. maja je Jones povedel 2. padalsko enoto v napad. Osvojili so zgradbo na poti v Goose Green in čakali na napad letalstva. Med napadom so britanske sile izgubile eno letalo. BBC pa je poročal, da v tem trenutku celotna padalska enota napada argentinske položaje v Goose Green, kar je razjezilo Jonesa, kajti s tem je njegov načrt o skitem premiku in presenečenju postal nemogoč. (Fowler (1982):22-23).

Naredil je šestfazni načrt napada, sprva prikrit, nato pa zelo bučen. Darwin je hotel napasti podnevi, saj ni hotel povzročiti žrtev med civilisti. V pomoč so mu bili ujeti Argentinci in pripadnik marincev, ki je tu služil leto poprej. Enota je večino 27. maja prebila na istih položajih, razen patrolj, ki so iskale položaje nasprotnika. Patrolje so poročale o minskih poljih, eden od ujetnikov je imel tudi zemljevid s podatki, kje naj bi mine bile. Celotna konfiguracija terena je omogočala le frontalen napad brez možnosti napada v boke. Hkrati z 2. padalsko sta se na severu premikali tudi 3. padalska in 45. komando enota. Enote so se začele pomikati proti mestu Darwin. V podporo jim je bilo topništvo na Arrowu, ki je delovalo do zore.

Četa, ki se je začela premikati ob zori, je naletela na močan strojnični ogenj in utrpela hude izgube ter obstala. Poveljujoči častnik, ki je prišel pogledat, zakaj ne napredujejo, je ob 9.30 sam povedel skupino v napad na strojnično gnezdo. Pri tem je bil smrtno ranjen, njegov pogum pa je inspiriral vojake A čete za napad. Premagali so nasprotnika. Helikopterja, ki sta prevažala strelivo in opremo, sta poskušala rešiti ranjenega poveljnika. Argentinci so enega sestrelili, drugi pa se je umaknil.

Namestnik poveljnika 2. padalske je prišel na čelo čete A ter prevzel poveljstvo. Ostale čete so napredovale in osvojile letališče, čeprav so jih med tem napadali

nasprotnikovi bombniki skyhawk. V pomoč sta priletela dva harrierja ter omogočila, da so do večera osvojili in zavarovali Darwin.

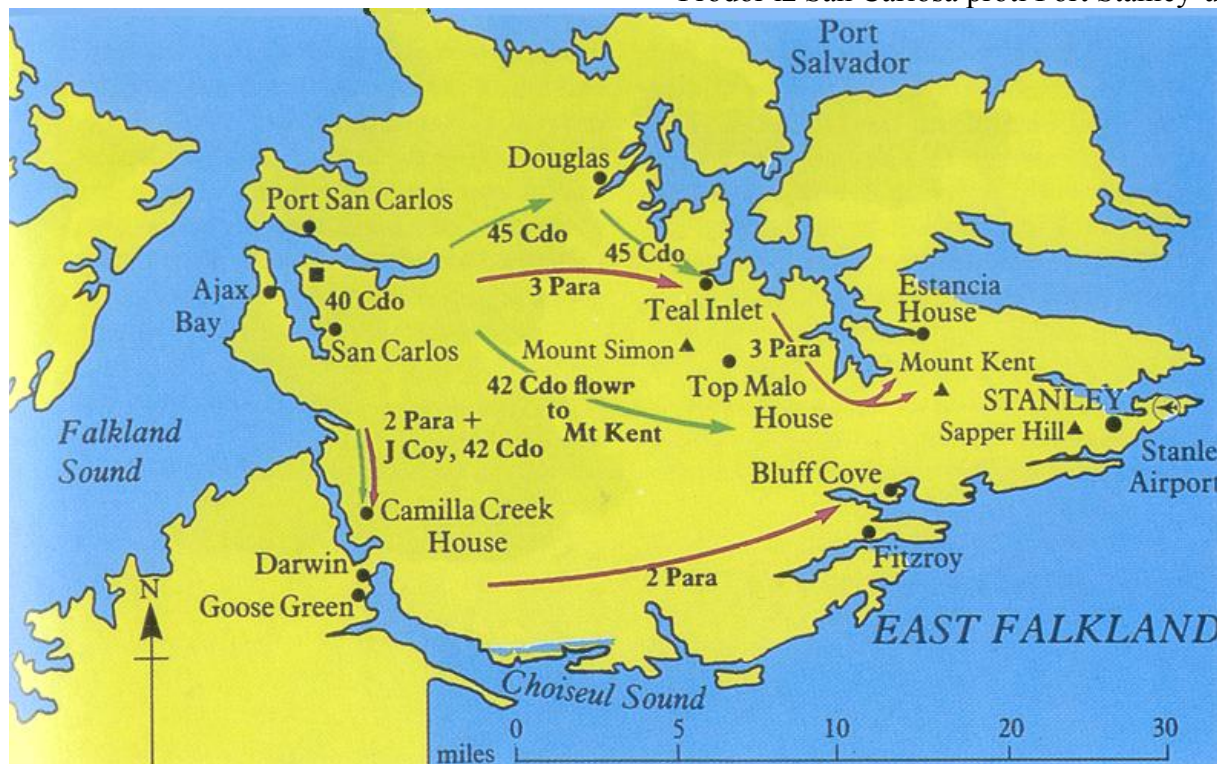
Ob zori 29. maja so Britanci poslali dva argentinska ujetnika, da sporočita pogoje za predajo argentinskim vojakom v Goose Greenu. Ob 14.50 so se dogovorili o pogojih vdaje. Po končani operaciji so našteli 15 padlih in 30 hudo ranjenih Britancev, 45 padlih Argentinev in 1300 ujetih. Ranjen pa ni bil noben civilist. (Oakley(2002):153-154).

6.9 Prodor iz San Carlosa

Vojaki, ki so bili do tedaj zaprti v tesnih ladjah, so se sedaj srečali z mrzlim vetrom in neprijaznim terenom. Položaje so si pripravili na Verde Ridge, Sussex Mountains in samem pristanišču San Carlos, potem, ko je bilo jasno, da bodo ladje odšle iz zaliva. Poveljnik Thompson je bil pod pritiskom Londona, naj nadaljuje z operacijo. Na hitro je izdelal načrt za zavzetje hribovja nad Stanleyem, vendar se je kmalu pokazalo, kako pomembna je bila izguba Atlantic Conveyorja, na katerem so izgubili težke helikopterje Chinook. Trenutno število helikopterjev pa je zadostovalo le za prevoz ene enote, druge pa bi pa morale napredovati peš. Ker je vedel, da ima pred sabo močnega nasprotnika, je hotel počakati na okrepitve in nujno potrebne helikopterje, ampak London je zahteval napad.

Njegov prvi ukaz je bila zasedba Mount Kenta, priprava topniških položajev ter patroljiranje v okolici Stanleya. (<http://www.naval-history.net/F49opweeks9.htm>)

Prodor iz San Carlosa proti Port Stanley-u

(Oakley (2002): 155)

Nato so enote začele pohod proti cilju. Vsak vojak je imel na hrbtu najmanj 54 kg. Prvih 25 km, do New House, je bilo najtežjih, kajti podlaga je bila premehka, polna skal in kotanj. Vreme je bilo na srečo bilo dovolj dobro, da so lahko nemoteno napredovali. Ponoči je deževalo, tako da je premočilo vse spalne vreče in šotore. Naslednje jutro so prispeli v prazen Douglas, kjer so se odpočili ter nadaljevali naslednjih 25 km v taktični formaciji. Druge enote so šle po drugi poti, ker naj bi bila lažja, a so imele iste težave. Lažje je bilo le za logistično enoto, ki je imela na razpolago traktorje za prevoz, teren jim je ustrezal, tako, da je bila glavna težava pomanjkanje goriva. Enote so si pomagale tudi z rekviriranim traktorjem. Pohod je pokazal nekaj napak, predvsem je bila pomanjkljiva oprema, čevlji so se izkazali za posebej neprimerne.

Ko so enote zasedle položaje okoli Stanleya, se je tudi štab premaknil naprej. Svoj nov položaj so našli v naselbini Teal. Enote so osvojile vse visoke položaje okoli Stanleya: Mount Vernet, Mount Kent, Mount Challenger. Takrat je BBC spet objavil informacijo, ki bi lahko pomenila težave. Objavil je položaj štaba britanske vojske. Dodatno težavo je pomenilo pomanjkanje protiletalske obrambe za izpostavljene položaje v ospredju. (Oakley (2002):155-156).

6.10 Katastrofa britanskih sil pri Fitzroyu

Enote so bile pripravljene na napad, vendar je bilo že na začetku jasno, da ena sama brigada ne bo dovolj za uspešen napad, kot ga je načrtoval Thompson. Hkrati so njegovi vojaki pritegnili zanimanje argentinske artilerije, ki je vztrajno napadala njihove položaje.

Generalmajor Moore je imel na razpolago dve smeri napada, okrepitev 3. brigade komandosov in napad na severu in zahodu, ali pa uporaba 5. brigade za napad na jugu. Nepričakovan klic iz Swan Inleta v Fitzroy, ki ga je sprejel civilni upravitelj, je potrdil da v mestu ni argentinske vojske, tako, da so vojaki lahko uporabili helikopter Chinook za prevoz v mesto. Gurke so šli peš ter med potjo iskale izgubljene argentinske vojake. Hkrati so iz ladij začeli izkrcavati vojake v Fitzroy. Slabo vreme je preprečilo večje aktivnosti, vendar je celoten promet bil opažen, tako da so argentinski poveljniki vedeli za situacijo v Fitzroyu.

Poveljniki v Northwoodu so ukazali Clappu, da ne sme več pošiljati amfibijskih ladij v bližino obale in naj za prevoze vojakov in opreme uporabi manjše ladje. Te ladje pa niso imele večjih oborožitvenih sistemov za obrambo, hkrati pa ni bilo na voljo fregat za zaščito. Ladji Sir Percivale in Sir Tristram sta služili kot ploščad za oskrbo helikopterjev in kot skladišči za prevoz opreme in streliva.

8. junija je ladja Sir Galahad prispela do Fitzroya ter začela raztovarjati strelivo na manjše ladje, pripadniki Welsh Guards so dobili možnost izkrcanja na teh ladjah, ampak so možnost zavrnil, ker so raje počakali na konec raztovarjanja. Ob poldnevu so raztovorili še zadnje dele bolnišnice ter tako dali na razpolago ladje za prevoz Welsh Guards.

Argentinski piloti so počivali že dva tedna, ker vreme ni dopuščalo napada, hkrati pa ni bilo primernih tarč. Ko so jim sporočili, da je v Port Pleasant Bay v teku izkrcanje, so takoj izdelali načrt za napad. Ob 10.50 so vzletela dvakrat po štiri letala, vendar zaradi težav pri dotakanju goriva tri niso mogla naprej. Preostala letala so letela nad Fitzroy, kjer niso našla drugega kot vojake. Potem pa so odkrili izkrcevalne ladje in jih napadli. Sir Galahad in Sir Tristram sta bili zadeti, prvo je zajel požar. Sir Galahad je bila tako močno poškodovana, da so jo morali takoj zapustiti, pri tem so pomagali helikopterji in izkrcevalna ladja. Naslednji letalski napad je terjal izkrcevalno ladjo in del posadke.

Pri teh napadih so Britanci skupno izgubili 50 ljudi, 60 je bilo močno ranjenih, izgubili so dve ladji. Napad je najavil vnovično aktivnost argentinskega letalstva. (Fowler(1982): 26-27).

7. ZAKLJUČNI SPOPADI

7.1 Priprave na napad

Tragedija pri Fitzroyu je bila resna; novinarji, ki so prvič sodelovali v vojni, so celotno stvar še napihnili. Celotna tragedija ni imela večjega vpliva na akcije v Stanleyu. Poveljnika Thompson in Moore sta bila frustrirana le nad počasnim kopičenjem opreme in streliva potrebnega za napad. Vendar je potrebno omeniti, da so preostali helikopterji delali več kot bi bilo potrebno če ne bi poleg izgube Atlantic Conveyorja izgubili še težkih helikopterjev.

Medtem so patrulje SAS nenehno patroljirale in iskale položaje nasprotnika ter predvsem iskanje minskih polj. Thompson je vedel, da ko enkrat začne z napadom, mora nadaljevati brez postanka, zato je prosil, da se 40. komando enota, pridruži 5. pehotni brigadi v napadu.

Tej prošnji ni bilo ugodeno, ker je poveljnik Moore rabil vojake na svoji fronti. Ko so slišali za tragedijo v Fitzroyu, je postalo jasno, da argentinska vojska pričakuje napad z juga. Ko je v inšpekcijo prišel Moore, se je strinjal, da je napad s severa in zahoda na Stanley najprimernejši. Za okrepitev 3. komando brigade, ki bi napadla Stanley, je dal še 2. padalsko enoto in Welsh Guards ter dodatne helikopterje, ki so ta dan prispeli.

Ko je Thompson dobil te okrepitve je takoj sklical štab ter razdelil naloge za napad:

- 3. padalska – Mount Longdon, ter naprej na Wireless Ridge;
- 45. komando – Two Sisters, naprej do Mount Tumbledown;
- 42. komando – Mount Harriet, naprej do Mount William;
- 2. padalska – rezerva, za centralno linijo;
- 1. Welsh Guards – zavarovanje 42. komando enote in njihova podpora.

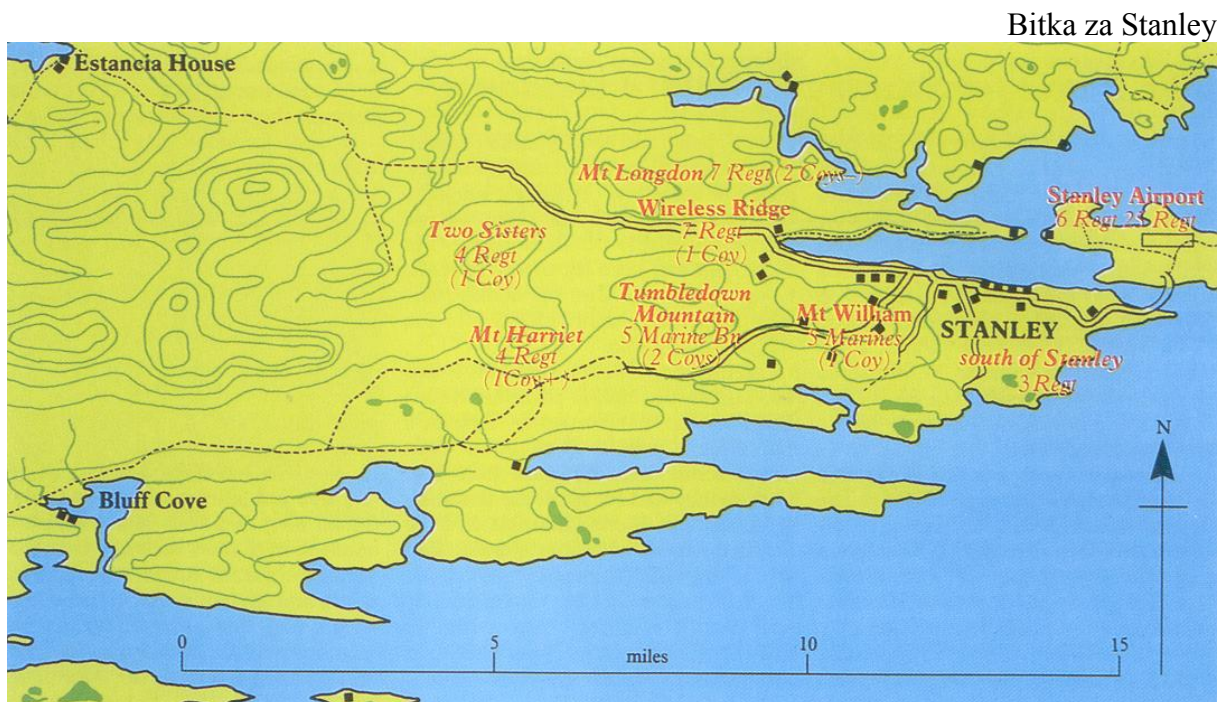
Rabil je čim več podatkov o nasprotniku v območju Mount Harriet in Two Sisters, zato je postavil opazovalnico na Goat Ridge. V podporo je dobil baterijo 105 mm havbic, topove ladij na morju ter letalske sile: harrierje na kopenskem letališču San Carlos ter okoli 40 helikopterjev.

Branilske vrste so sestavljali 4. in 7. pehotna polka (naborniki) ter 5. marinski polk (stalna sestava). Na splošno so bili Argentinci dobro opremljeni, slabo hranjeni in vodeni. Morala je bila zelo nizka. Taka obvestila so Thompsonu in Mooru dala vedeti, da lahko napadeta številčnejšega nasprotnika.

Zračna premoč je bila v rokah britanskega letalstva, večino argentinskih letal so poškodovali ali pa sestrelili. Ko so po koncu spopada pregledovali stanje, je večina letal bila nepopravljivih, razen redkih izjem, ki so z malo servisiranja lahko takoj poletela.

Vojna mornarica je še naprej mehčala položaje argentinske vojske. Prav tako so topniške enote skrbele, da argentinski vojaki niso mogli oskrbovati svojih položajev. (Oakley (2002):158-160).

7.2 Bitka za Stanley

(Oakley (2002): 159)

7.2.1 Mount Longdon

2. padalska enota je bila v poziciji, s katere bi lahko pomagala tako 3. padalski (Mount Longdon) kot 45. komando enoti (Two Sisters). Brigadir Thompson se je za nočni napad odločil iz dveh razlogov: položaji argentinske vojske so bili dobro utrjeni in možni medsebojnega ščitenja, njegovi vojaki pa so bili izurjeni za nočno bojevanje.

Britanskih vojaki so bili dobro izurjeni za nočno bojevanje, imeli so tudi nočnoglede, hkrati je bil napad izveden brez topniške predpriprave, kar je dalo britanskim vojakom še element presenečenja. Poleg tega so imeli ponoči 10 ur časa, da so dosegli cilj. Imel je dovolj podpore s strani artilerije in pomorskih sil. Britanci so bili tudi usposobljeni za uničevanje bunkerjev s 66 mm proti-oklepno raketo.

Poveljnik enote, ki je napadala Mount Longdon, je imel cel teden časa, da je preštudiral izvedbo napada, kajti njegova enota je bila nameščena na Mount Estacia, ki je imela razgled tako nad Stanleyem kot tudi nad Mount Longdon.

Mount Longdon je dolg greben z vzhoda na zahod. Na južnem boku so argentinski vojaki položili minsko polje, na severnem pa je bilo pričakovati dobro utrjene položaje. Na Wireless Ridge pa je bil položaj argentinske vojske.

Prvi so napadli padalci 2. padalske ob 16.00. imeli so 4 ure časa luninega vzhoda. Za kritje so uporabili majhen potok. Poveljnik napada je vedel, da bo vzpon težak in da mu nasproti stoji argentinska marmorska četa, vendar je le-ta imela tudi nabornike. Ob uporabi nočnogledov so britanski vojaki napredovali naprej. (Oakley (2002):159-162).

Četa B naj bi napadla desni greben (imenovan Fly Half) in zasedla vrh (Full Back), četa A bi napadla severni greben (Wing Forward). Ko bi bili ti cilji doseženi, bi četa C napadla centralni masiv in zasedla Wireless Ridge.

Napad se je začel ob 20.15. Zamudo je povzročila reka Murell, ki je bila previsoka za prečkanje ter izguba dveh oddelkov, ki sta se v temi razšla. Po eni uri vzpona je vzšla luna ter pokazala obrise ciljev. Prvi demaskirni znak je bila eksplozija mine, ki jo je sprožil 4. vod, takoj za tem je začelo argentinsko topništvo streljati na položaje britanskih padalcev. Zahodni del grebena je padel brez boja v roke četi B. Edini položaj branilcev je bil nekoliko nižje proti vzhodu in s tega položaja so argentinski branilci začeli streljati s topovi in težkimi mitraljezi. Tudi drugi položaji na vzhodni strani so začeli s streljanjem, povzročili izgube med Britanci. Posebej se je tu izkazalo junaštvo posameznih britanskih poveljnikov, ki so sami vodili moče v napad. Artilerijski opazovalec britanske vojske je takoj, ko se je začel boj, zaprosil za podporo topništva ter natančno določal položaje nasprotnika. Četa A je zgrešila cilj in je prišla malo pod vrh, ter hkrati postala tarča istega položaja, s katerega so

Argentinci zaustavljali četo B. Četa A je dobila ukaz, naj preko položajev čete B nadaljujejo napad in prodrejo skozi linijo obrambe. Četi A je uspelo prebiti linijo ter v boju prsi ob prsi premagati in ujeti veliko argentinskih vojakov. Boj je trajal 8 ur. Ko se je začelo daniti, je moral napad počakati, kajti drugi cilji niso bili osvojeni in bi napad na Wireless Ridge lahko postal prava mora. Padlo je 17 britanskih vojakov, 40 je bilo ranjenih, med artilerijskim obstreljevanjem, ki se je začelo ob zori, so izgubili še 5 vojakov. (<http://www.naval-history.net/F54longdon.htm>)

7.2.2 Mount Harriet

Napad na Mount Harriet je prevzel 42. bataljon komandosov. S patroliranjem in opazovanjem si je njen poveljnik, podpolkovnik Nick Vaux ustvaril dobro sliko o nasprotnikovih silah in položajih. Vreme in teren sta bila izredno sovražna, veter in mraz sta dodatno obremenila vojake in poveljnike. Mount Harriet se je dvigoval nad potjo Stanley – Goose Green, ki so jo Argentinci uporabljali za oskrbovanje. Na zahodnem in južnem delu sta bila minirana dostopa do Mount Harriet, kajti tu je bil pričakovani napad. Vaux je izdelal napad, ki ga je popeljal mimo obeh minskih polj, okoli boka branilcev in po strmi poti v zaledje Argentinecev, tako da je napadel položaje na Mount Harriet od zadaj. Vauxa je skrbelo, kako se bodo obnesli pripadniki Welsh Guards, kajti njihova morala je bila slaba, niso bili izurjeni za nočni napad. Zaradi njih (izgubili so se) je celoten napad trajal eno uro dlje. (<http://www.naval-history.net/F56harriet.htm>.)

Za razliko od drugih dveh napadov (Longdon in Two Sisters) je Vaux napadel brez tišine. S severa in zahoda sta dve njegovi skupini odprli ogenj na branilce, tako da je lahko sam napadel iz druge smeri. Ob 22.00 je napadel od zadaj ter po 640 metrih prišel do prvih nasprotnikov, ki pa kljub presenečenju niso pokazali nič manj poguma pri branjenju. Tu se je spet pokazala zagrizenost in požrtvovalnost britanskih vojakov, ki so sami ali v parih jurišali na nasprotnikove bunkerje.

Zaradi zamud med napadom Britanci niso mogli napredovati proti naslednjem cilju, Mount William. Vendar so za ceno 17 mrtvih osvojili vrh Harriet, zavzeli položaje ter ujeli 300 argentinskih vojakov. (Oakley (2002):163-164).

7.2.3 Two Sisters

Napad na Two Sisters je izvedel 45. bataljon komandosov, ki je začel napadati eno uro po napadu drugih dveh enot. Vrhova sta bila na višini 305 m, cilj je bil 2 km dolg, nazobčan greben, v smeri zahod-vzhod. Zadnjih 100 m je predstavljala stena, skalnata podlaga, ki je tudi za marince predstavljala težko oviro. Branilci so bili sestavljeni iz nabornikov, ki pa so imeli podporo topništva in težkih mitraljezov. (<http://www.naval-history.net/F55twosisters.htm>)

Pomembne podatke je dobil tudi od patrulje, ki je opazovala nasprotnika z razdalje 50 m in zasledila pomembne položaje (bunker poveljstva in položaj za detonacijo min). Ker jih je pri premiku ščitil greben, so se odločili za premik na izhodiščni položaj podnevi. Ta poteza se je izkazala za dobro, kajti enota za podporo je ponoči rabila dodatne tri ure za predviden premik, ker je bila opremljena z dodatnimi 15 kg opreme na vojaka.

Vse enote so se na izhodiščni položaj prebile pred časom, tako da je poveljnik ukazal napad brez čakanja na zapoznani enoti. Napredovali so uspešno, dokler ni nanje začelo streljati večje število argentinskih mitraljezov ter blokiralo premik naprej.

Na samem grebenu so britanski vojaki naleteli na zagrizen odpor in kljub nekaj osvojenim položajem se je napad ustavil, kajti napadli so jih topovi iz zaledja ter jih pregnali. Položaji Argentincev so bili dobro postavljeni, lahko so se medsebojno krili. Po polnoči je Whitehead ukazal drugo fazo napada. Majhen zaplet na začetku je rešil njegove ljudi pred zapornim ognjem, ki bi terjal veliko žrtev. Poveljnik ene izmed enot je s svojim nočnogledom opazil nasprotnikove položaje ter jih sporočil artileriji, ki je z ognjem uničila nekaj izmed njih. V istem trenutku so Argentinci napadli sosednje enote ter z minometnim in mitralješkim ognjem ranili večje število vojakov. Kljub temu so britanski vojaki napredovali in šele, ko so zajeli vse položaje, jih je argentinska vojska začela obstreljevati. Takoj so začeli pripravljati napad na Tumbledown, toda pozna ura (4.30) je pomenila, da bo svetloba odkrila njihov napad. Ob zori pa bi prenehala tudi podpora mornariških topov.

V dve in pol urnem boju so izgubili 4 vojake in imeli 11 ranjenih, zajeli so oba vrhova ter ujeli 44 vojakov, drugi pa so zbežali. (Oakley (2002):164-166).

7.2.4 Druge operacije

V času kopenske bitke so mornariški topovi nudili izdatno pomoč napredujoči vojski. Rušilca Glamorgan in Yarmouth sta izstrelila 428 granat v podporo enotam, ki so napadale Two Sisters, Tumbledown in Harriet, Avenger pa je podpirala napad na Longdon. Znano je bilo, da so imeli argentinski vojaki nekaj exocetov na kopenskih vozilih, ki so bili nevarni podpornim ladjam. 11. junija so Argentinci izstrelili raketo exocet proti ladji Glamorgan. Raketa je ladjo zadela v podpalubje kjer je takoj eksplodirala. Pri tem je ubila 13 mornarjev ter zažgala ladjo. Arrow se je pridružila podpornim ladjam in obstreljevala letališče pri Stanleyu. Ob (4.40) so britanski bombniki Vulkan še zadnjič napadli letališče. Ker so se na kopnem kopičile žrtve, je bilo nujno, da jih čim prej izvedejo. Na voljo sta bili bolnišnici v naselbinah Teal ali Fitzroy ter glavna bolnišnica v vasi Ajax . Helikopterji so takoj ob začetku zore začeli prevažati ranjence. Skupno so bolnišnice oskrbele nad sto vojakov, opravile pa so tudi 48 operacij.

12. junija so bila dana še zadnja navodila za napad na zadnji vrh v okolici Stanleya, ki bi se zgodil v noči iz 12. na 13. junij. Tokrat bi napadla 5. pehotna brigada, Scots Guards bi napadli Mount Tumbledown, Gurki Mount William in Welsh Guards Sapper Hill.

Za uspešno akcijo bi morali osvojiti še Wireless Ridge. Za to akcijo je določil Thompson 2. padalsko enoto. Kot diverzijo bi oddelek vojakov napadel jug Tumbledowna, SAS pa bi napadli vzhodni del Wireless Ridge.

Pred začetkom napada je položaje britanske vojske napadlo sedem skyhawkov, ki niso terjali žrtev, so pa poškodovali tri helikopterje in za las zgrešili poveljnike, ki so se pripravljali na štabni posvet. To je bil zadnji napad argentinskih letal, ki je hkrati prinesel zračno zmago enemu izmed skyhawkov, ki je sestrelil helikopter.

5. pehotna brigada se je pripravljala na napad, Scots Guards naj bi napadla na centralnem bojišču (Tumbledown), Gurki bi po padcu Tumbledowna napadli Mount William, Welsh Guard in 40. bataljon komandosov pa naj bi napadla po osvojitvi Mount William. (Oakley(2002):168).

7.3 Zaključni boji

7.3.1 Wireless Ridge

Wireless Ridge (severna stran Stanleya) je napadla 2. padalska enota v noči iz 13. na 14. junij, enota pa je nepričakovano dobila novega poveljnika brigadirja Thompsona.

Wireless Ridge sta tvorila dva grebena, dva kilometra jugovzhodno od Longdona, ter kontrolirala poti med Stanleyem in vasjo Teal. Pobočja so bila bolj položna kot strma. V podporo je enota dobila dve četi pehote in ladijsko topništvo iz Ambuscade, poleg tega pa še topove 105 mm (dve bateriji), ter 16 minometov 81 mm.

Načrt napada je predvideval štiri faze ter napad na severni strani grebena. Zborna mesto je bataljon dosegel 12. junija. Ob 21.45 je enota napadla po 30 minutnem obstreljevanju iz topov in ladij. V podporo so jim bili tudi oklepniki Scimitar in Scorpion. Takoj po napadu so branilci začeli bežati, četa A in B sta krili boke, glavnina pa je po sredini napredovala proti vrhu. Odpora ni bilo, nevarnosti sta bili teren, poln ribnikov, ter nasprotnikova artilerija.

Ko sta četa A in B dosegli vrh, je za njima prišla še četa D, ki je imela nalogo poskrbeti za položaje na severni strani. Tudi tam ni bilo odpora, minska polja so vojaki prečkali brez žrtev.

Četa D je začela s svojim napadom, kritje in podporo so jim nudili artilerija ter ladje z svojimi topovi, četa A in B pa sta pomagali z mitralješkim ognjem. Ko je četa D prispela na vrh, je spoznala, da so se Argentinci umaknili, tako da se je enota začela reorganizirati in vkopavati v pričakovanju nasprotnikovega topništva.

Argentinske sile so tu prvič prešle v protinapad, vendar kljub pomanjkanju streliva britanski vojaki napadalcem niso pustili blizu. Fregate so se pred zoro umaknile na varno, še prej pa so poskrbele za dobro obstreljevanje nasprotnika.

(<http://www.naval-history.net/F57wireless.htm>).

7.3.2 Tumbledown

13. junij je bil naporen dan za obe strani. Britanske ladje so podpirale kopenske sile ter se izmikale in branile pred napadi letal; pri tem so sestrelile en bombnik. Argentinska stran je vsako noč oskrbovala z transportnimi letali hercules C-130,

tako so jim zamenjali uničeno 155 mm havbico. Na otoke pa so prispeli tudi predstavniki Rdečega križa.

Napad na Tumbledown je izvedla enota Scots Guards, ki so jih na ta dan pripeljali na zbirno mesto. Njihov načrt je bila postopna osvojitve grebena iz zahoda na vzhod. Za odvrnitev pozornosti bi poskrbeli izvidniki, ki bi napadli iz južne smeri. Nasproti jim je bil postavljen 5. argentinski marinski bataljon z dvema četama ter eno v podpori.

Ob 22.00 se je napad začel. Četa G je zasedla prve nasprotnikove položaje brez napora, vendar jih je v tistem trenutku začelo obstreljevati večje število ostrostrelcev. Bitka se je začela. Na levi strani je sosednja enota prišla pod hud nasprotnikov ogenj ter se ni mogla premakniti naprej, šele izdatno obstreljevanje iz ladij in 105 mm havbic jim je utrla pot, vendar šele po nekaj urah. Ob 2.30 je major Kiszely sam napadel nasprotnikovo mitralješko gnezdo in ob hudih izgubah prebil obrambno linijo.

Ko so se vojaki premikali na vrh, so morali biti boj za vsak meter. Zaklonilniki argentinske vojske so bili dobro zgrajeni in odlično postavljeni, kot je navada pri rednih enotah. Tumbledown je bil osvojen ob 8.00, boj je trajal 11 ur, ubitih je bilo 8 vojakov Scots Guards, 33 ranjenih. Argentinci so imeli 100 mrtvih in 30 ujetih.

Ko se je zdanilo, je postalo jasno, kako dobro so bili argentinski marinci pripravljene. Britanski vojaki so se reorganizirali in postavili položaje ter opazovalno postajo za napad na Stanley.

Gurki so napadli Mount William, krili so jih Scots Guards iz Tumbledowna. Ob kriku 'Ayo Gurkhali' so se Gurke vzpenjali na vrh in na splošno nezadovoljstvo gledali, kako Argentinci brez boja bežijo.

Welsh Guards so v tem trenutku napadli Sapper Hill z edino nerazbito enoto.

(Oakley (2002):171-172)

7.4 Stanley pade – poraz generala Menendeza

General Menendez je bil tako kot njegovi nasprotniki pod precejšnjim pritiskom politike na domačih, 4.800 km oddaljenih tleh. Hunta ni imela realnih predstav o situaciji, hkrati pa je imela preveč 'pameti'. Generala so neprenehoma zasipali z ukazi za protinapade, čeprav je pošiljal poročila o nenehnih izgubah in slabih razmerah. Zadnji obisk iz Argentine je bil 22. aprila, ko je na obisk prišel general Garcia, ki si je ogledal prostor.

26. maja je Garcia, verjetno na vztrajanje hunte, poklical Menendezu ter mu ukazal napad na San Carlos. Dejal je, da je po žrtvovanju mornarice in letalstva na vrsti vojska. Obisk papeža je prekinil stike z domačo vlado. Po tem obisku, 13. junija, je Galtieri ukazal branjenje Stanleya do zadnjega moža, kakor da je mogoče braniti to mesto brez nadzora nad okoliškimi hribi.

Ko sta padla Harriet in Two Sisters, je Menendez vedel, da je vojna končana. Obupno je nagovarjal Garcio in Galtierija, če lahko sprejmeta politično pobudo ali pa Resolucijo 502. Ko so potekali boji na samem Tumbledownu, je Menendez govoril z Galtierijem. V tistem trenutku je mornariški častnik javil, da je dobil poziv iz britanskega štaba ter da Britanci hočejo argentinsko vdajo. Menendez je vprašal za navodila Garcio, ki mu je rekel, da se lahko vda, ampak ne na način, ki bi kazal ali na politično podrejenost Argentine ali pa na sprejetje Resolucije 502.

Britanci so za komuniciranje uporabili frekvenco za nujne medicinske primere, tako da je dr. Alison Bleaney, civilna zdravnica v Stanleyu, komunicirala z argentinskimi vojaki. Stotnik Rod Bell, ki je edini govoril špansko, je opravljal dolžnost izpraševalca ujetnikov, sedaj pa je postal uradni prevajalec. (Oakley (2002): 172-173).

S podpolkovnikom Roseom sta poletela v gazeli z belo zastavo v Stanley in ko je postalo jasno, da se Argentinci hočejo predati, je britanska vojska dobila ukaz (ob 11.05), da lahko strelja le v samoobrambi. Pristala sta blizu bolnišnice ter se preko žičnih ovir prebila do dr. Bleaney in kapitana Husseya (argentinski mornariški častnik). Bleaney je povedala, da so samo trije prebivalci umrli med topniškim obstreljevanjem z britanskih ladij. Soba za pogajanja je bila pripravljena, vsi so se usedli na svoja mesta. Britanska delegacija je imela satelitsko zvezo z Londonom ter generalom Moorom, argentinska pa s predsednikom Galtierijem. Ko so se dogovorili o podrobnostih vdaje, so obvestili Moora, ki se je z zamudo srečal z generalom Menendezom. Oba sta si salutirala, rok pa si nista podala.

Argentinci so že izkusili delovanje fotografij na moralo prebivalstva ob predaji na South Georgii, zato sedaj niso hoteli novinarjev v bližini. Edina sprememba v pogodbi o vdaji je bila brisanje besed 'brezpogojna vdaja', Podpisala sta se Menendez in Moore ob 23.59 GMT.

Med pogoji predaje je bilo zapisano, da bodo argentinske sile predale svoje orožje in opremo na vnaprej določenih mestih, ki jih bo določila britanska stran. Z vsemi argentinskimi vojaki se bo ravnalo po določilih Ženevske konvencije iz leta 1949, pod pogojem, da bodo ubogali ukaze.

Menendez je javil predajo svojim enotam na letališču ter se naslednji dan vkrcal na ladjo za Argentino. Ker je 2. padalska enota bila edina, ki je bila dve bitki, je tudi prva prišla v Stanley. Nosila je rdeče baretke namesto čelad. Naslednje jutro je J četa 42. bataljona komadosov izobesila britansko zastavo na Vladni hiši, ki jo je morala sneti 74 dni prej. (Anderson (2002): 85-87).

8. Zaključek

Do vojne je prišlo, ker si je Argentina napačno razlagala stanje in posledične akcije britanske vlade v prvih treh mesecih leta 1982. Argentina si, podobno kot mednarodni analitiki, preprosto ni mogla predstavljati, da bi Velika Britanija lahko poslala močno operativno skupino kot odgovor na operacijo Rosario. Napako so naredili na dveh stopnjah; Hunta ni razumela dinamike britanskega strankarskega sistema in ni razumela močne tradicije, ki je v podobnih primerih v preteklosti primorala Veliko Britanijo v vojaško akcijo. Hunta je bila večinoma presenečena nad odgovori Velike Britanije in ni razumela pomena operacije Rosario za Thatcherjevo. Neudeležba v vojni bi zanjo pomenila politično smrt.

Za Veliko Britanijo je bila falklandska vojna akcija iz skrajnega obupa, veliko bolj skrajnega kot se je takrat vedelo. Woodward, Moore, Thompson, Clapp in drugi poveljniki so sicer takrat vedeli, da morajo zmagati, ampak niso natančno vedeli kako. Operativna skupina je morala delovati na 13.000 km dolgi oskrbovalni liniji, ladje so na območju spopadov lahko delovale le 6 tednov, argentinsko letalstvo je imelo 4 kratno premoč nad britanskimi lovci, zima na južnem Atlantiku pa se je hitro bližala. Na srečo so Argentinci naredili veliko napak. Popolnoma napačno so ocenili težave v logistiki Velike Britanije in napadali vojne ladje, namesto oskrbovalnih. Če bi potopili *Atlantic Causeway* in *Elk*, kot so *Atlantic Conveyor*, potem bi bilo težko predvideti, kako bi Woodwardova task force končala kampanjo. Argentinski piloti so bili med najboljšimi v svetu, prav tako so bili dobri njihovi pehotni bataljoni, imeli so dobro oborožitev in opremo, dobre položaje ter se odločno borili. Glede na druge

naborniške vojske, so bili Argentinci zelo dobri; vendar so bili Britanci mnogo boljši. Ne v oborožitvi in oskrbi, temveč v izurjenosti, zaupanju in profesionalnem odnosu.

(<http://ideas.repec.org/p/cem/doctra/271.html>)

Britanci so povzročili Argentincem 14.000 žrtev, od tega 2.000 mrtvih ali ranjenih. Ampak ta zmaga ni bila poceni. Več kot 1.000 Britanskih vojakov je bilo žrtev vojne, kar je znašalo 4% operativne skupine, od tega 255 mrtvih.

Posledice vojne so bile za obe udeleženci dramatične in dolgotrajne. Ko so v Argentini 15. junija zvedeli za vdajo Menendeza, se je na trgu Plaza de Mayo v Buenos Airesu zbrala množica ter vzklikala kletvice na vojake, ki so jih poizkušali razgnati. Avtoriteta vojske je čez noč splahnela. Ker ni več čutila strahu, je množica poizkusila vdreti v predsedniško palačo. Potem ko je 12 od 14 generalov na sestanku v Buenos Airesu glasovalo, da za ponovno vrnitev Falklandov uporabijo le diplomatska sredstva, je bilo 17. junija Galtieriju odvzeto mesto predsednika.

Po tem dogodku se je vojaška oblast začela hitro majati; 30. oktobra 1983 je Radikalna stranka Raoula Alfonsina na demokratičnih volitvah dobila večino glasov. 22. aprila 1985 je bil Galtieri, skupaj z devetimi sodelavci, postavljen pred sodišče zaradi zločinov storjenih med diktaturo in bil obsojen zaporno kazen. (<http://www.todo-argentina.net/historia/civmil/galtieri/>)

Presenetljiva zmaga na Falklandih je v Veliki Britaniji obnovila nacionalni ponos in vlila novo upanje prebivalcem. Dodaten zmagovalec v tej vojni so bile oborožene sile Velike Britanije. Reforma oboroženih sil, ki jo je predlagal Nott, je bila spravljena na hladno, Nott je postal politična žrtev, mornarica pa je lahko obdržala svoje tri letalonosilke. Ampak bonitete niso bile le v opremi. Odnos med oboroženimi silami in prebivalstvom je vedno bil problematičen. Sueški debakl, katastrofa prvih treh let druge svetovne vojne in nezadovoljstvo med prvo svetovno vojno so naredili vtis na najmanj tri generacije državljanov. Sedaj je nastala nova oblika vojske: učinkovita, zvitá, pametna, sposobna, pogumna in podpora javnosti je skokovito narasla.

Konec julija 1982 je večina britanskih vojakov zapustila Falklandske otoke. (Andersson (2002): 89-91).

8.1 Preverjanje hipotez

8.1.2 Hipoteza 1

Zmaga je pomenila obstanek vladajoče elite na oblasti.

Za obe vladi je bil spopad za Falklande vitalnega pomena za preživetje oziroma za obstanek na oblasti. V letu 1981 je bilo za obe državi značilna huda gospodarska kriza in nezadovoljstvo prebivalstva z vladanjem vladajoče elite. V obeh državah je prihajalo do hudih nemirov in protestov. General Galtieri je poskusil združiti prebivalstvo z osvojitvijo Falklandov, za katere so bili Argentinci mnenja, da pripadajo njim. Za kratek čas mu je to celo uspelo, vendar pa se je takoj po porazu ljudstvo obrnilo proti vladajoči hunti. Prišlo je do hudih demonstracij in Galtieri je moral odstopiti. Hunta je morala prepustiti oblast demokratično izvoljenemu predsedniku Raoulu Alfonsinu, ki je zmagal na volitvah leta 1983. Kot vidimo, je vojaškemu porazu sledil še politični poraz protagonistov. Drugače pa je bilo v Veliki Britaniji. Konzervativna stranka je zmagala na volitvah tudi v drugo. Leta 1983 jim je uspelo doseči eno od največjih zmag v povojni Veliki Britaniji. Na volitvah so prejeli 13.012,316 glasov, kar je pomenilo 42,4% vseh volilcev. Zasedli so 397 sedežev v parlamentu. Njihova največja konkurentka Laburistična stranka, je prejela 8.456,934 glasov, kar je pomenilo 27,6% vseh volilnih glasov in 209 sedežev v parlamentu.

(<http://www.bbc.co.uk/election97/background/pastelec/ge83.htm>)

Falklandska vojna je omogočila nadaljnjih 15 let konzervativne vladavine. Zmaga na Falklandih je v Veliki Britaniji obnovila ponos nad državo in vlila novo upanje prebivalcem. Vsi so bili mnenja, da se je Veliki Britaniji uspelo prebiti do pretekle slave.

8.1.3 Hipoteza 2

Britanska vojska ne bi mogla zmagati brez ameriške pomoči

Leta 1981 je bila v Veliki Britaniji velika gospodarske kriza. Ta kriza se je odražala tudi pri sredstvih, ki so bila namenjena za Oborožene sile. Kraljeva mornarica je bila primorana varčevati z gorivom, saj ga je bilo tako malo, da vojaške ladje tudi po več mesecev niso izplule iz pristanišč. Kraljeva mornarica in Kraljeve letalske sile so morale za operacijo Corporate postaviti 8000 milj dolgo linijo za zagotavljanje zalog.

Zračni most iz Britanije do Ascensiona ne bi bil mogoč, če ne bi ameriške zračne sile pripeljale več kot 42 milijonov litrov letalskega goriva pomoči. Brez te ameriške pomoči britansko letalstvo ne bi moglo bojno delovati proti Argentincem, brez pomoči letalstva pa ne bi imeli nikakršne možnosti za zmago v tej vojni.

8.1.4 Hipoteza 3

Bogati vojaška in diplomatska tradicija sta se izkazali kot odločilna dejavnika, ki sta pripomogli k zmagi Britancev

Velika Britanija ima bogato zgodovino pomorskih desantov, od prve svetovne vojne dalje, ko so se izkrkali pri Bosporju, Dieppu, dneva D v Normandiji in Suez. Britancem pomorsko-letalski desant ni bil tuj, za razliko od Argentine, za katero je bila to prva vojna po 100 letih, ko se je argentinska vojska bojevala v paragvajski vojni (1865-70). Prav tako so se v tem spopadu pokazale britanske diplomatske izkušnje, saj jim je uspelo pridobiti podporo v Evropski skupnosti in v OZN. Uspelo jim je doseči, da je Evropska skupnost uvedla sankcije proti Argentini. Ta uvedba je bila zelo pomembna prav zaradi tega, ker je imela Argentina zelo veliko orožja evropskega izvora. S tem so Argentinci ostali brez dobav orožja in streliva. Argentina pa je dobila podporo Organizacije ameriških držav, ki so priznale njeno suverenost nad Falklandi in obsodile povračilne ukrepe Velike Britanije. Vendar so bile to le besede, saj so se ZDA, Čile, Kolumbija (ki si je pozneje premislila) in Costa Rica vzdržale podpore, s čemer je bila organizacija ohromljena. Bistvena razlika med obema stranema pa je bila ta, da so britansko diplomacijo vodili izkušeni politiki, argentinsko pa vojaške osebe, ki niso imele veliko diplomatskih izkušenj.

8.1.5 Hipoteza 4

Britanske enote so bile bolj izurjene in so imele boljše bojno moralo, kot argentinske enote.

Če primerjamo argentinske in britanske oborožene sile vidimo, da glede opremljenosti ni bilo velikih razlik. Razlike so bile v usposobljenosti in volji za bojevanje. Britanci so na Falklandsko otočje poslali svoje najbolj izurjene enote: komandose, pripadnike SBS, SAS, Gurkhe, padalce. Za te enote je bilo značilno, da so se vse urile na Norveškem in bile vajene delovanja v najbolj surovih razmerah.

Britanci so imeli tudi učinkovit sistem oskrbe svojih sil tako z orožjem in strelivom, kot tudi s hrano in medicinskimi pripomočki. Prav tako so imeli razvito učinkovito mrežo poveljevanja, v kateri ni bilo veliko nejasnosti.

V nasprotju z britansko profesionalno vojsko, je bila argentinska vojska sestavljena iz nabornikov. Pri Argentincih so na bojevanje in moralo imeli velik vpliv spori glede hierarhije poveljevanja, saj zaradi notranjih zdrah med generali ni bilo enotnega poveljevanja. Prav tako jim je britansko letalstvo s svojim delovanjem povzročilo motnje v oskrbi, tako, da so bile predvsem enote v gorah prikrajšane za hrano. Iz zgodovinskih izkušenj pa vemo, da je sit vojak zadovoljen vojak. Njihovi pehotni bataljoni so imeli dobro oborožitev in opremo, dobre položaje ter so se odločno borili. Glede na druge naborniške vojske, so bili Argentinci zelo dobri; vendar so bili Britanci poklicni vojaki mnogo boljši, ne v oborožitvi in oskrbi, ampak v izurjenosti, zaupanju in profesionalnem odnosu.

9. VIRI

9.1 Monografije in članki

1. Beck, Peter (1988): *The Falkland Islands as an International Problem*, Routledge, London.
2. Burns, Robert Andrew (1985): *Diplomacy, War and Parliamentary Democracy: Further Lessons from the Falklands, or Advice from Academe*, University Press of America, Lanham.
3. Calvert, Peter (1982): *The Falklands Crisis: The Rights and the Wrongs*, St Martin's Press, New York .
4. Clausewitz (2004), Carl Von. *O vojni*, Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana
5. Coll, Alberto R. and Anthony C. Arend (1985): *The Falklands War: Lessons for Strategy, Diplomacy and International Law*, Allen & Unwin, Boston.
6. Conference on the Anglo-Argentine War of 1982, (1982), *Lessons of the South Atlantic War*, Defense and Foreign Affairs, Washington.
7. Dillon, (1989): *The Falklands, Politics and War*, St Martin's Press, 1989. New York.
8. Dobson, Christopher, John Miller, and Ronald Payne, (1982), : *The Falklands Conflict*. Coronet Press, London.
9. Dunnigan, James E. and Austin Bay (1986): *A Quick and Dirty Guide to War*, William Morrow, New York.
10. Fowler, William (1983): *Battle for the Falklands: Land Forces*, Osprey, London.
11. Gavshon, Arthur and Desmond Rice (1984): *The Sinking of the Belgrano*, Martin Secker and Warburg, London.

12. Her Majesty's Stationery Office (1982): *The Disputed Islands – The Falkland Crisis: A History and Background*, Her Majesty's Stationery Office, London.
13. Hoffman, Fritz L. and Hoffman, Olga M. (1984): *Sovereignty and Dispute: The Falklands/Malvinas, 1493-1982*, Westview Press, Boulder.
14. Laffin, John (1982): *Fight for the Falklands*. St. Martin's Press, New York.
15. Luttwak, Edward N(1974): *The Political Uses of Sea Power*. (Johns Hopkins): John Hopkins University Press.
16. Marshall Cavendish,(1983): *The Falklands War*. Vols 1-14.,Marshall Cavendish, Ltd., London.
17. Middlebrook, Martin (1987): *Operation CORPORATE : The Story of the Falklands War*. Viking, London.
18. Miller, David.(1986): *Modern Naval Combat*. Crescent Books,New York.
19. Moro, Ruben (1989):*The History of the South Atlantic Conflict : The War for the Malvinas*, Praeger Publishers, New York.
20. Derek Oakley (2002):*The Falklands Military Machine*,Spellmount Ltd, Singapore
21. Shy, John(1986):. *Jomini*. In *Makers of Modern Strategy: From Machiavelli to the Nuclear Age*, Peter Paret, ed. , NJ: Princeton University, Press Princeton
22. Till, Geoffrey(1994), *Seapower: Theory and Practice*: Frank Cass & Co.. Portland, OR
23. Van Creveld, Martin (1991):*The Transformation of War*. Simon & Schuster, New York.

24. Watson, Bruce W. and Peter M. Dunn (1984): *Military Lessons of the Falkland Islands War*, Westview Press, Boulder.

9.2 Slovarji, enciklopedije in leksikoni

1. Atlas svijeta, (1963), Jugoslovenski leksikografski zavod Zagreb;
2. Vojna enciklopedija (1970), 1. knjiga. Vojnoizdavački zavod Vojne enciklopedije, Beograd.
3. Vojna enciklopedija (1970), 2. knjiga. Vojnoizdavački zavod Vojne enciklopedije, Beograd.
4. Vojna enciklopedija (1970), 3. knjiga. Vojnoizdavački zavod Vojne enciklopedije, Beograd.
5. Vojna enciklopedija (1970), 4. knjiga. Vojnoizdavački zavod Vojne enciklopedije, Beograd.
6. Vojna enciklopedija (1970), 5. knjiga. Vojnoizdavački zavod Vojne enciklopedije, Beograd.
7. Vojna enciklopedija (1970), 6. knjiga. Vojnoizdavački zavod Vojne enciklopedije, Beograd.
8. Vojni leksikon (1981). Vojnoizdavački zavod Beograd, Beograd.
9. Veliki splošni leksikon (1998), 2. knjiga. DZS. Ljubljana.
10. Veliki splošni leksikon (1998), 7. knjiga. DZS. Ljubljana.

9.3 Internet

1. Battles of the Falklands Islands War 1982

<http://www.naval-history.net/NAVAL1982FALKLANDS.htm> (vstop: 15. 07. 2005)

2. Sukobi oko Falklandskog otočja IV

<http://www.hrvatski-vojn timer.hr/hrvatski-vojn timer/0052004/more.asp> (vstop: 22. 07. 2005)

3. 9 June 1983

<http://www.bbc.co.uk/election97/background/pastelec/ge83.htm> (vstop: 14. 11. 2005)

4. The Time 100 Leaders and Revolutionaries

<http://www.time.com/time/time100/leaders/profile/thatcher2.html> (vstop: 12. 11. 2005)

5. Reassessing the Fighting Performance of Conscript Soldiers during the Malvinas/Falklands War (1982)

<http://ideas.repec.org/p/cem/doctra/271.html> (vstop: 11. 11. 2005)

6. The case of Argentina

http://www.argentina-rree.com/documentos/culture_escude.htm (vstop: 11. 11. 2005)

7. Leopoldo F. Galtieri (1981-1982)

<http://www.todo-argentina.net/historia/civmil/galtieri/> (vstop: 11. 11.2005)

Kronologija dogodkov

19. Marec: argentinski delavci pristanejo na South Georgiji in izobesijo argentinsko zastavo. Začnejo se diplomatska prizadevanja za rešitev krize
2. April: Argentinski marinci napadejo vzhodne Falklande. Po tri urnem spopadu se po ukazu guvernerja Hunta garnizija kraljevih Marincev vda
3. April: Varnostni svet OZN sprejme resolucijo 502, ki zahteva od argentincev, da umaknejo svoje sile. Argentincem se preda garnizija 22 kraljevih Marincev na South Georgiji, potem ko so sestrelili dva argentinska helikopterja in poškodovali njihovo fregato
5. April: Prve vojne ladje britanske operativne skupine odplujejo iz Velike Britanije. Odstopi Lord Carrington
7. April: Britanci oznanijo območje 200 milj okrog falklandskih otokov za cono prepovedanega gibanja. Ta ukrep bo začel veljati 12. aprila
25. April: Britanski helikopterji poškodujejo argentinsko podmornico Santa Fe in jo prisilijo, da nasede pri Gryvitkenu na South Georgiji
- 25/26. April: 22. SAS polk in 42. polk komandosov ponovno zavzamejo South Georgijo
30. April: Ameriška prizadevanja za mir propadejo. ZDA oznanijo svojo podporo Veliki Britaniji
1. Maj: Britanski bombniki Vulkan in Harrierji operativne skupine prvič bombardirajo Stanley
2. Maj: Britanci potopijo General Belgrano
4. Maj: Argentinci potopijo HMS Sheffield
7. Maj: Začetek veljave cone prepovedanega gibanja
14. Maj: 22. polk SAS uniči argentinska letala na Pebble Island
21. Maj: Operativna skupina se izkrca pri San Carlosu. Argentinci potopijo HMS Ardent
24. Maj: Nadaljujejo se zračni napadi, Britanci sestrelijo 8 argentinskih letal
25. Maj: Nadaljujejo se letalski napadi. Argentinci potopijo HMS Conventry in Atlantic Conventroy
26. Maj: Britanske sile se premaknejo iz obale

28. Maj: Britanci zavzamejo Goose Green in Darwin. Naslednji dan se 1. 400 Argentincev preda 600 Britancem
31. Maj: Enot 42 polka komandosov se utrdijo na Mt. Kentu.
2. Junij: Britanci že lahko opazujejo Stanley
8. Junij: Argentinski letalski napad na ladji Sir Tristram in Sir Galahad pri Fitzroyu povzroči veliko žrtev med Britanci.
- 11/12 Junij: Več nočnih spopadov zahodno od Stanleya. Britanci so zavzeli Mt. Longdon, Two Sisters in Mt. Harriet
- 13/14. Junij: Britanci zavzamejo še Tumbledown, Mt. William in Wireless Ridge. Začnejo se pogajanja o vdaji
14. Junij: Ob 20:59 po lokalnem času Argentinci podpišejo nepreklicno vdajo